

Co učí
všeobecný sněm vatikánský
o neomylnosti papežově?

Svým diecesánům

odpověď dává

Dr. **Jan Zwerger,**

kníže biskup Sekovský.

V češtinu uvedl

A. V.

Výtěšek určen jest pro Petrův halíf.

V Praze 1871.

Vlastním nákladem. — Tiskem kníž. arcib. knihtiskárny.

Předmluva.

Jak dlouho již církev sv. zde na zemi trvá, byla ona vždycky „bojující,“ t. j. pronásledována, bezprávně napadána, právě tak, jako sám Božský zakladatel její, Kristus Ježíš, již od onoho okamžiku byl pronásledován, kdy Herodes zprávu o jeho narození obdržel. Toto ustavičné pronásledování církve již Pán předpověděl, dávaje napomenutí: „Pamatujte na mou řeč, kterouž jsem já mluvil vám: Není služebník větší nežli Pán jeho. Jestli že se mně protivili, i vámť se protiviti budou.“*) Avšak za posledních roků viděli jsme, že církev Boží více než jak jindy pronásledována byla. A poněvadž nelze církev *právně* pronásledovati, a poněvadž by se právnímu

---

*) Jan 15, 20.

citu veškerých poctivých lidí až tuze přičilo, kdyby viděli patrné a neobalené bezprávi, jež se proti církvi páše, postarali se nepřátelé církve o to, že rozšířili mínění, jakoby *ne církev*, ale jen některá její zařízení neb učení pronásledovali, a jakoby to činili nesnad bezprávně, alebrž vším právem, pročez i také ve svých listech a schůzích a při všech jiných příležitostech celou haldu lží, útržek, ošklibých a překroucených smýšlenek nahromadili. Tot viděli a slyšeli jste již po několik roků den co den o *konkordátu*, a ten jest přece ta nejnevinnější a nejoprávněnější smlouva na světě, uzavřená od k tomu nejoprávněnějších mocí: od papeže a císaře; a přec byl od nepřátel církve tak vyličen, jako by on byl pramenem všeho bezprávi a vsí bídy národů rakouských. — Totéž slyšeli jste celého půl roku o *klášterních ústavech a zřízeních v církvi*, kteréž přece již od tolika věků lidstvu ve všech způsobách bídy jeho opravdu neocenitelných dobrodiní prokázaly; protože v Krakově

jedna jeptiška dlouholetým blouzněním jata od svých spolusester jako bláznivá byla ošetřována, byly ihned všechny ústavy klášterní celého katolického světa za pelech vši bezbožnosti vykřičeny. Již déle tomu nežli rok, co i také proti sněmu a nauce o neomylném úřadě učitelském papeže ve státních každodenně vše, co jest jen poštilého a špatného, nahromaděno bylo, zcela podle předpisu, jakýž velmistr. Iže svým přívržencům v boji proti církvi dal, řka: Přátelé moji! lháti se musí, a to pořádě lháti, drze a nestydatě, jako ďábel, lháti, neuvěří-li i také všemu lidé, něco přece zůstane vždycky vězeti. A bohužel, že na stá tisícech mnoho zůstalo vězeti! Proto jest nyní, kdy sněm onu co nejvíce zhanobenou nauku víry o neomylnosti papežově pronesl, již konečně na čas, aby se o úsudcích věroučných koncilu vůbec a o neomylnosti papežově zvlášt, podala prostá, jasná pravda, tak aby ti, jenž jsou dobré vůle, rádně v učení víry nahlednuvše i také po-

těchy u víře opět našli, aneb až posud věrně zachované neztratili.

Jelikož účel brošurky této není jiný, leč dáti ponaučení, vysvětlení, učiniti věc srozumitelnou a pochopitelnou, a to zvláště těm, jenž nemají sice vzdělání formálního, za to ale mají touhu po poznání, jest podle toho i také celé sestavení a spracování uspořádáno. Nebylo tedy opakování pomínuto, nýbrž naopak schvalně jich nahromaděno a to zvláště při hlavních pojmech, aby častým opakováním staly se čtenářům povědomými a sběhlými.

Nechat tedy jdou do světa tyto řádky, a podají o té tak zhanobené nauce víry prostou pravdu těm, jenž ji hledají a sice o těch čtyř otázkách:

Předně: Jest to pravda, že sněm nové články víry ustanovuje? str. 1.

Za druhé: Co učí sněm o neomylnosti papežově? str. 15.

Za třetí: Odkud čerpal sněm tuto nauku o neomylnosti papežově? str. 42.

Za čtvrté: Co říká rozum učení o neomylnosti papežově? str. 71.

Oddělení první.

Jest to pravda, že sněm v Římě nové články víry ustanovuje ?

Na otázku tuto odpověděli *nepřátelé církve a hanobitelé sněmu* za dnů posledních již bezpočtu-kráté: „ano jest“ a tvrdili, že prý koncil čili sněm zcela nové články víry ustanovuje a to zvláště o neomylnosti papežově. A aby vyřčení své dokázali, uvádějí o tom, co neomylnost sluje a znamená, takových věcí, kteréž ovšem jsou zcela z brusu nové, kterýmž ale koncil ni žádným pádem neučí, nýbrž které od samých utrhačů dílem pro potupu, dílem zúmyslným překroucením, dílem i hrubou nevědomostí jsou vymyšleny neb po jiných papouškovány.

Tak stálo n. p. v jistých novinách od mnoha čtených, že prý kněz jeden kázal takto: Jak vidíte jest nyní půl desáté před polednem, kdyby ale papež řekl: není pravda, teď jsou 4 hodiny odpoledne, tak vidíte, hned s tou největší poslušností budu tomu věriti. — Patrně jest to na potupu vymyšleno, však potupa ta stíhá vlastně nevědomost a zlobu onoho, jenž věc sobě vymyslíl a vlastních čtenářů svých zneuctil, anť je má za příliš hloupé a církvi nepřátelské.

Častěji však shledáváme, že nepřátelé sněmu chápou se článku víry a schválně a bezectně ho překrucují a tak dlouho k němu přidávají a z něho ubírají, až z toho povstane netvor, tu pak jím v zuřivost upadají a celý svět do boje proti němu

vyzývají. To jest právě tak nepočestné, jako kdyby někdo tebe tvým vlastním dětem, pro něž ty dnem i nocí v potu tváři pracuješ a se staráš, a sám vši zábavy si odepíráš, jen aby oni měli dobré vychování a ducha vzdělání, a jedenkrát od tebe dobrý podíl k dostání, kdyby, pravím, někdo zúmýslným lháním a osočováním tebe jim vykřičel za jejich nepřítel, za hýřila, za původce jich bídy a to proto, aby jejich lásku, úctu a vděčnost k tobě obrátil v nenávisť, úklady a horšího cos ještě.

Však nejvíce vystupuje při hanobení sněmu nevědomost. Tak psaly vládní noviny jedné vlády evropejské, kteráž má na jiné rozhodující vliv, že prý neomylností stane se papež na zemi bohem; každé prý slovo jeho bude článek víry, pak prý ať dělá co chce, nic nemůže býti hříchem, všecky sněmy že pak budou zbytečny, on že pak může libovolně články víry zaváděti nebo měniti, císaře a krále sesazovati. . . . Chce-li kdo i to nejsprostší řemeslo prováděti, musí se mu dříve naučiti, ano chce-li kdo dítě abecedě učiti, musel se jí sám dříve naučiti, a hle — tu kde chtějí lidé ti mluviti a souditi o tom nejsvětějším a nejdůležitějším, neučí se ničemu, tu jest jim drzé čelo diplomem doktorským. A přec jest millionů lidí, kteří to každodenně čtou a věří, a po nich odříkávají, jiné v záhubu vrhají a sami při tom hynou, ač vědí, že, kdo takto píše a po jiných odříkávají, pranic tomu nerozumí, ano většina jich ani pokřtěna není.

Ovšem, kdyby neomylnost papežova znamenala, co oni praví, pak ovšem by to byl článek víry *nový*, neslýchaný, k neuvěření. Však tak tomu není, nýbrž tak, právě jen tak, jak to *od dávna* bylo, jak tomu církev učí, a jak i my to později vysvětlíme.

Má-li otázka navržená zřejmě býti zodpověděna; totiž jestli to pravda, že koncil nové články víry ustanovuje? — třeba dříve ještě určitěji otázku tu postavit, aby tím jasnější a patrnější byl její význam. Třeba se tedy takto tázati: *jest to pravda, že sněm cosi za článek víry ustanovuje, čehož Bůh nezjevil a čemu církev sv. až posud nebyla učila, aniž věřila?*

Ze odpověď na takovouto otázku zníti musí: nikoliv, není to pravda, toť domyslí se snad každý uvědomělý katolík. Ani papež, ani sněm nemůže prohlásiti něco za článek víry, čehož Bůh nezjevil. — Ovšem ale může sněm aneb papež pravdy, jež Bůh zjevil, a jimž také až posud církev věřila, patrnějšími, jasnějšími a určitějšími slovy, nežli se to až dosud stalo, vyjádřiti. Toť činili sněmové předešlí, toť činí i sněm nynější. Však nemáme tu žádných nových článků víry co do obsahu jich, nýbrž pravdy staré, za to ale takovými slovy vyjádřené, jež jsou co nejvíce k tomu spůsobilé, aby jimi pravdy tyto ode všech poznány a proti bludu ubezpečeny byly.

A že tomu tak jest, znázorniti chceme v několika obrazích.

Obraz první. Před 60 roky vstúpil otec tvůj v zahradě tvé *jabloň*, rostlinku útlou a slabou jako stéblo. Však rostlinka ta rostla a nabyla tloušťky na prst, pak jako rameno, počala kvésti, ovoce vydávati, jehož jsi ty již jako dítě před třiceti lety byl požíval a až posud každého roku požíváš, a jež k radosti jest tvým vlastním dětem; neboť strom ten až posud stojí, velikáto, překrásná, úrodná jabloň. Otázka: jest jabloň tato až posud pořádě *ta samá*, kterou tvůj otec vsadil, anebo stala se ona každoročně, když vždy výš a výše rostla a víc a více květu a ovoce vydávala,

vždycky zcela *novou* ? — ty řekneš : není to žádný *nový* strom, nýbrž ten *starý*, jen že jest teď větší, krásnější a užitečnější i svým vzrůstem i svým rozvinutím se, a dobře jsi pravil, však právě tak jest to i se všemi články víry, tedy i s neomylností papežovou. Ten dobrý otec tvé duše, Kristus Ježíš, i on také sám vštípil neomylnost papežovu do zahrady církve, a rostlinka ta vzrostla v strom a vydala nové větve, květy a ovoce, avšak jest to ta samá, jen že větší, krásnější a užitečnější.

Obraz druhý. Před 20 roky obdařil tě Pán *dítkem*; byloť ono malé, útlounké, neohebné, nevědomé, pak silně vzrostlo, nabylo síly a dospělosti, mnohému se naučilo. Otázka: jest tento syn tvůj, nebo dcera tvá někdo jiný, *nový*, aneb pořád ten samý, jenž při narození svém byl tak malinký? — Ty řekneš: ten samý jest to, jen že vysoko vzrostlý, vyvinutý a dospělý, — a dobře jsi řekl, však tak jest to i s články víry. Není tu žádného měnění neb zahazování věrou starou, nýbrž nepohnuté držení se víry staré, však víry živé, kteráž podle síly Bohem jí dané vzrůstá, vždy víc a více se rozvíjí a ovoce vydává. Kdyby *jabloň*, již otec tvůj v zahradě byl vštípil, se byla neměla vyvíjeti vzrůstem, pak byla by musela *život svůj* ztratiti, býti ufata, pak by ale byla zcela bez užitku. A kdyby tvé milé *dítka* bylo nemělo růsti a se vyvíjeti na duchu i na těle, bylo by muselo zemříti, a ty bys neměl nyní u sebe úplně vyvinutého dítěte svého, nýbrž snad jeho podobiznu, sošku, *pak* ovšem bylo by to něco *nového*, nebylo by to více ono staré, vlastní tvé dítě, nýbrž pouhý mrtvý obraz jeho, jenž by ti dozajista ztrátu tu nahraditi nedovedl. — Církev schismatická, před více než 800 roky od církve římské a od papeže odtržená, církev to

nesjednocených Řekův na východě a v Rusku, tať má takovouto *mrtvou* víru, proto že jest od katolického životního středu odříznuta tak jako veliká větev stromu, již byl vichr urazil, tak jako rámě člověka, jež byla koule dělová odnesla. Tu není ovšem žádného žití, žádného rozvinutí více. Však právě *proto* není to již více *tatáž* víra, právě *proto* stala se *jinou*, *proto* že bez života jsouc zvadla a uschla, jako větev neb rámě po utnutí nejen že více neroste, alebrž dokonce usychá a hnije.

Tedy! právě *životem* a z něho *plynoucím* *vyvíjením* se zůstává víra *stejnou*, a chtěl-li by jí kdo vzítí *vyvíjení* se musel, by jí spolu vzítí život, pak ale právě tím stala by se věrou *jinou*, bludnou, mrtvou.

Obraz třetí. Dejme tomu, žeš údem velmi rozvětvené a zámožné, *bohaté rodiny*. Ilava rodiny má archiv rodinný, v němž se staré právní listiny pečlivě uschovávají, aby se tak četné a bohaté statky rodinné před jakýmkoliv bezprávným zkrácením brániti mohly. Údové rodiny mají a požívají všech těchto statkův i práv, třebaš každý úd rodiny jich všech nezná, a mnohých listin ani jak živ neviděl. Nebo otec rodiny nevydává každodenně z archivu všech listin, aby je dětem předčítal neb vykládal, aneb je dal tisknouti ve všech novinách čili zvláštních knížkách, přece ale všickni údové rodiny pevně se drží veškerých svých statků a práv. Stalo-li by se však, že by některé to právo přišlo v zapomenutí, neb se ho nešetřilo, aneb že by ho soused nějaký popíral neb napadal, hle tu vyndá pak otec listinu z archivu, dokáže právo své, ubezpečí majetek svůj, a tu se pak přihází, že mnozí lidé, ano i sami údové rodiny teprvé zřejmě bývají upozorněni a uvědoměni,

že právo to mají, že až sem sahá a ne dál ani blíž, že právě ten a takový má ono smysl at. d. Toto bližší určení, toto jasnější jakoukoliv hádku vylučující stanovení práva se pak následkem takové pŕtky na novou listinu napíše, tím se sice *žádného nového práva nenabývá*, za to ale to staré dlouho uchované právo objasňuje a všem zřejmě oznamuje. Z toho patrno, že můžeme delší čas míti a požívati věci jisté, aniž bychom zevrubně znali její hranici, objem aneb rozvětvení práva nějakého.

A hle, tato statky obdařená, četná rodina není leč sv. církev katolická. Ty *statky* naše nad míru hojné jsou sv. pravdy náboženské, sv. svátosti a všecky prostředky k spasení a všecky spůsoby milostí Božích a všecky duševní statky v církvi. A *práva* naše drahocenná, to jsou dovolení míti a požívati všech těchto statků, jest to právo na dědictví království Božího v nebi. Bez počtu křesťanů má a požívá těchto práv a statků skutečně a posvěcuje se úplně a vchází do nebe, aniž by zevrubně každé *znali* a dokázati mohli. Však toho jim ani není třeba. Neboť stalo-li by se, že by statky jejich a práva chtěla přijíti v zapomenutí, aneb byla upírána, napadena, hle tu pak beře otec rodiny, papež, staré právní listiny z archivu, totiž sv. písmo a ústní podání a pojišťuje, hájí a vysvětluje tato práva, tyto pravdy náboženské, anť je dle potřeby buď se sněmem neb bez něho těmi nejpršhodnějšími slovy vyjadřuje a oznamuje. Při takovéto příležitosti se pak nové listiny zhotovují, t. j. věty, v nichž učení to jest zahrnuto, ale není v nich *žádné nové pravdy*, nýbrž jenom vysvětlení, další provedení, objasnění pravdy prastaré, Bohem samým zjevené. Nejsouť tedy ony něco nového, nýbrž jsou pouze znovu utvrzeny proti zapomenutí, proti útokům, nedorozumění a nepravému jich pojetí.

Avšak na jednu věc při tomto obraze z té bohaté rodiny vzatém, třeba ještě upozorniti. Jsouť v rodině malé, nedospělé dítky, hle, oni *mají a požívají* taktéž statků a práv rodinných, přece však ničeho o tom nevědí. Jest tudy velký rozdíl mezi majetkem a užíváním jeho z jedné strany, a mezi věděním o tomto majetku a užíváním jeho z druhé strany. Zase jiní členové rodiny *vědí sice o tom*, že mají a užívají, avšak jaké jsou zevrubné hranice práv jejich, jak velká jich rozsáhlost a omezenost, jaký úplný jich význam, tolik přece do podrobnosti neví, jen tak povrchně co do hlavní věci. Opět jest tedy veliký rozdíl mezi věděním vůbec a věděním zevrubným, dokonalým, zvláště.

A tak se to i má v té veliké rodině, církvi sv. s věřícími.

Hle, dítě tvé jest malé a mladé, jest sice pokřtěno, avšak k užívání rozumu přece ještě nedospělo. Má sice a požívá statků církve, vždyť má nadpřirozenou nevinnost a ty veliké poklady vlitých ctností víry, naděje a lásky, avšak ono ještě ničehož o tom *neví*, a přece jest dítkem *katolickým*, dědicem nebeským. Později dítko to roste, čítá 5, 6, 7, 8 roků, ty je vyučuješ základním pravdám náboženství katolického, ano tu se učí i ve škole od katechety dávati dobrou odpověď na otázku: co jest to křesť. katolicky věřiti? *Křesťansko-katolicky věřiti jest, všechno za pravé míti*, co Bůh zjevil a co církev sv. k věření předkládá. Jak mile dítko odpověď tuto zná, její pravý smysl pojímá a má hotovost srdce, vůle a rozumu všechno věřiti, co Bůh zjevil, jak mile se mu to od církve sv. katolické jakožto zjevení Boží předloží, tu má pak již *vydobytou* ctnost víry, ano tu má již *celou*, pravou, dokonalou víru katolickou, třeba z jednotlivých pravd jen málokteré ještě zná.

a bude se ještě museti po mnoho let učiti znátě vždy více a více pravd náboženských. Však již před tím má ono celou víru, neboť křesť. katoličky věřiti jest, vše *za pravdu míti*, co Bůh zjevil, ne ale všecko *věděti*, co Bůh zjevil. Jest tedy veliký rozdíl mezi *věřením a věděním*. Víra zůstává pořádě stejná a záleží vždycky v tom, že máme všecko za pravdu, co nám církev jakožto zjevení Boží podává; vědění ale stále kráčí buď ku předu, aneb jestli člověk nedbalý, do zadu. Ne tedy víra, ale vědění může se změnit u jednotlivých křesťanů.

Když pak tvé dítě nabylo celého vzdělání školného a jest 12—14 let staré, tuž zůstala víra jeho pořádě stejná, jelikož již od počátku věřilo *všecko*, co církev jakožto zjevení Boží k věření podává, ale *vědění* či známost víry jeho stále rostla. Avšak dokonalé znalosti všech pravd náboženských nemá ani nyní, k tomu bylo by třeba *doživotného*, pilného studování a to s velikým namáháním a mnohými vlohami. Avšak takového *dokonalého vědění* není ani k spasení třeba, dosti na tom, jen má-li člověk hotovost rozumu a vůle míti všecko za pravdu, co svatá církev jakožto zjevení Boží věřiti mu velí, a zná-li ty nejdůležitější články věro- a mravoučné, jež církev v katechismu sebrané mu podává.

S takovouto *dokonalou věrou*, při tom ale s *obmezeným věděním* žije největší část lidí a může zcela dobře k spasení přijíti.

Kolikrátkoliv však naučili se zase novou pravdu náboženskou znáti, nezménila se tím *víra* jejich, nýbrž pouze jejich *vědomost* se rozšířila.

Říkáme tomu: *víra nevyvinutá*, ač bychom vlastně říci měli: *vědomost článků víry nevyvinutá*. Když pak někdo *všecky* pravdy sv. nábo-

ženství zná a věří, tu jest *víra jeho vyvinutá* čili vlastně *vědomost víry vyvinutá*.

Avšak kdyby i sebe více *vědomost* pravd náboženských rostla, nikdy to není *víra* jiná, nýbrž jen to, co Bůh zjevil a co církev věřiti velí. Tak n. p. nezná-li jedno dítko tvé nic více nežli těch 6 základních pravd v katechismu, druhé však umí celý katechismus na zpaměť, a třetí snad dokonce studuje bohosloví, aneb stalo se knězem, doktorem bohosloví, — mají oni ovšem všickni rozličný objem vědomostí pravd náboženských, proto ale nemají jiné *víry*. To malinké dítko již věří všecko, co Bůh zjevil, však právě to samé věří i ti větší, n. př. kněz neb učený bohoslovec

Jsou-li tedy mnozí křesťané, jenž nevěděli o tom, že jest neomylnost papežova článkem *víry* katolické, vědí o tom nyní, přijali ji, věří ji. Však tím nestala se *víra* jejich jinou, širší neb dokonalejší, neboť nyní jako prvé všecko věří, co církev jakožto zjevení Boží věřiti velí, nic více a nic méně. Kdežto ale *víra* jejich žádného přírůstku nevzala, vzrostla přece *vědomost* jejich o člancích *víry*, ať nyní již také ví, že i neomylnost papežova jest pravdou, článkem *víry* od Boha zjeveným.

Obraz čtvrtý. *V životě právním státu* může se státi, že smysl zákona stane se pochybným; jedni rozumí mu tak, jiní jinak. Někteří myslí, že více do sebe pojímá, jiní mají jej dokonce již za zrušena. Nemá-li tu nastati právní zmatek a tudy i škoda obecnstva, musí býti zákon *řádně vyložen* a sice tou nejvyšší mocí v státu, tak aby všickni přinuceni byli jen ten výklad a žádný jiný za pravý uznávati a dle něho jednati. Než ale takovýmto výkladem nedala ještě svrchovaná moc v státu žádného nového zákona, nýbrž zákon již před tím stávající toliko vyložila, objasnila, pochyb-

ností odstranila, a škody z ní povstávající odvrátila.

A tak jest i v církvi. Ani papež za neomylna uznaný, ani sněm všeobecný ani všech 20 všeobecných sněmů dohromady neustanovili nikdy *něco nového* za článek víry, aniž zrušili cosi od Boha zjeveného, nýbrž pouze vyložili to, co Bůh již dříve zjevil, a pokud jest to v písmě neb ústním podání obsaženo, jakož i objasnili smysl, odvrátili pochybnosti a z nich povstávající škody. — Církev nemůže učiniti, aby něco počalo býti zjevením Božím, co jím ještě nebylo, nýbrž svou definicí neb vyložením pouze toho docílí, že to, co zjevením Božím bylo a jest, co takové nyní skutečně ode všech jistě, snadno a bez nebezpečí poblouzení poznáno bývá. Věřící pak slyšíce a věříce tuto novou definici církve, nenabývají tím žádného přírůstku *víry*, nýbrž pouze přírůstku vědomosti víry. Vždyť nyní jako prvé věří *všecko*, co Bůh zjevil a církev věřiti velí. Čeho věroučným rozhodnutím sněmu získali, jest to, že nyní o tom v žádný zhoubný blud neupadají, alebrž s úplnou jistotou nyní vědí, že i tato pravda jest od Boha zjevená a od církve jakožto zjevení Boží podávaná.

Než i to se může státi, že sice církev sv. pravdy nějaké se pevně drží a jí co zjevené učí, že však *vědomost* o ní u mnohých křesťanů během věků klesla a se zatemnila tak, že mnozí věřící již ani dobře nevědí, jest-li pravda ta Bohem zjevená a církví sv. co taková podávaná čili ne.

Tuť opět třeba nového rozhodnutí neb prohlášení církevního, nejlépe na sněmu obecném, čímž pravda ta stane se úplně známou a všem jakožto zjevená se podá. A *tak* dělo se i s neomylností papežovou: Kristus ji zjevil, po 1400 let se jí bez odporu v církvi věřilo a podle ní jednalo, pak stala

se po sněmu Kostnickém u některých otázkou, u mnohých později brána jest v pochybnost, až to nyní přišlo k tomu, že určitého rozhodnutí třeba bylo, nového vysvětlení, tak aby všickni poznávali, že jest učení toto od Krista zjeveno a od církve jakožto pravda zjevená hlásáno. Avšak pro *víru* to není nic nového, alebrž spíše pro vědomost těch, kteří to až dosud zcela jisté nevěděli.

První křesťané měli celé zjevení Boží všech pravd náboženských, jak je Kristus, Pán a apoštolé byli hlásali, ani více a ani méně aniž jiné, nežli jaké my máme.

Avšak co se týče věroučných formulí na sněmích obecných vyložených a stanovených, jest tomu jinak. Neboť po 300 let nebyl žádný sněm všeobecný, a my máme už nyní 20. obecný sněm, máme tedy všechny ty formule, jež na všech těch sněmích stanoveny byly.

Přec však, co se zde stanovilo, nebylo nikdy *cosi nového*, nýbrž pořád jen to staré, co Kristus a apoštolové hlásali a věřící v církvi povždy věřili. A kdyby dnes vstali z hrobů apoštolé a první křesťané, a podívali se na ten náš katechismus, našli by zajisté, že my máme tu samou víru jako oni.

Proč pak pronášely sněmy tu starou víru častokráte ve zvláštních formulích? — z příčiny, kterouž ualezáme v obraze prvním a druhém. Malý stromeček vzrostl do výšky, pacholíček malý stal se jinochem, mužem, ne ale tím, že by snad se byl stal jiným, on jest tentýž, jaký byl v prvním okamžiku vezdejšího života svého, alebrž tím, že toliko podle zákona přirozeného vzrůstu, od Boha daného, se vyvinul, z té příčiny jednoduché, že má život v sobě a není mrtvý. Aby ale vzrůst ten byl skutečně ten pravý, od Boha daný, přirozený,

k tomu svolal ten veliký vštípitel stromu, ten veliký otec a pěstoun dítěte, totiž papež, všeobecné sněmy, a ty našly pro všecko náležitou tvářnost.

Aneb z příčiny, jakouž nalzáme v *obrázku třetím*, protože ty statky duševní a práva náboženská, jež Bůh té veliké rodině věřících dal, byla popírána, napadena, v pochybnost brána, v nebezpečnosti byti ztracena. Tu musel ten velký otec rodinný, papež, vytáhnouti listinu sv. písma a ústního podání a hájiti pravdy víry naší, t. j. předměty oné buď na sněmu neb mimo sněm takovými jasnými slovy a větami vyjádřiti, aby pochybnosti byly odstraněny, a pravda na jisto postavena. Aneb z příčiny, jakouž nalzáme v *obrázku čtvrtém*, — protože zákon t. j. nějaký článek víry nebyl již z té neb oné stránky všeobecně znám, a tudy pochybnostem a z nich škodě vznikající cesta byla otevřena do kořán, proto musela býti věc ta na sněmu definována t. j. takovými slovy pronešena, kteráž byla všechněm jasná.

Jsouť pak základní články víry na sněmích všeobecných vysloveny v tomto pořádku:

První sněm obecný ve městě Nicea r. 325 po narození Krista Pána slavený, vyslovil: Kristus jest pravý, věčný, s Bohem Otcem jedné podstaty Syn Boží.

Druhý sněm v Cařihradě r. 391 slavený vyslovil: Duch svatý, třetí Božská osoba jest pravý Bůh.

Třetí sněm, v Efesu r. 431 slavený vyslovil: Ježíš Kristus jest jedna osoba, a sice Božská, Maria Panna jest tedy matkou Boží.

Čtvrtý sněm Chalcedonský r. 451 vyslovil: V Kristu jsou dvě dokonalé přirozenosti, božská a lidská.

Šestý sněm v Cařihradě roku 681 vyslovil: V Kristu jsou dvě vůle, Božská a lidská.

Devatenáctý sněm, slaven byl před více než 300 roky ve městě Tridentu a to v čase, kdy veliká část článků víry od bludařů byla popírána; však právě proto také stanovil sněm tento mnohem větší počet článků těch, nežli kterýkoliv ze sněmů předešlých, tak n. př. které knihy patří do písma sv., učení o ospravedlnění se, t. j. jak přichází člověk, byl-li v stavu hříchu smrtelného, do stavu posvěcující milosti Boží, dále učení o víře a o dobrých skutcích, o sedmeru sv. svátostí vůbec i zvláště, učení o mši sv., o očistci, o vzývání Svatých, o odpustcích atd.

Všecky tyto články byly po všecky věky v církvi věřeny, nebyly však ještě žádným dřívějším sněmem zvláště vysloveny, až když teprvé pozíráním jich a v pochybnost bráním potřeba toho se ukázala. Nikdy však po žádném sněmu neříkali věřící: proč pak musíme teď nové články věřiti? Ti, jenž byli poučeni o tom, věděli, že nejsou ty články nové, nýbrž tak staré jako jest církev sama, a ti, jenž dříve byli v pochybnostech, byli teď rádi, že již tedy přece jednou zcela jistě a určitě vědí, na čem jsou.

A tak i nyní. Čtete první dekret věrouční sněmu nynějšího, a ani slovíčka nenajdete, jehož by vzdělaní mezi vámi nebyli již ode dávna věřili, jehož by všickni nebyli kázati slyšeli. A tak i *co se týká neomylnosti papežovy*, žádnému člověku nebylo by přišlo na mysl, že jest to *něco nového*, kdyby od protivníků proti tomu se nebylo tolik křičelo.

To co jsme zde obšírně provedli, krátce a jasně pronáší sv. učitel církevní Bonaventura: Slyšíme-li mluvíti o jakémsi *rozmnožení článků ví-*

ry, pak tomu můžeme v dvojím smyslu rozuměti, v smyslu nepravém a pravém.

Rozumí-li se tím připojení jakýchsi úplna nových článků, nemůžem tu připustiti, žeby víra vzrostla rozmnožením článků, jež by se věřiti musely. — Rozumí-li se však tím pouhé rozvinutí článků až posud ne dosti ještě rozvinutých, pak jest to pravý smysl; víra během času roste ale jen tím, že pravdy náboženské, které jsme dříve takořka v jeden jediný celek zahrnuté věřili, během času rozvinuté a ve vícero článků rozložené věříme.

Učení to sv. Bernarda jest spolu také učením církve. Nalézáš se v zjevení Božím mnohý článek, který velmi mnoho v sobě obsahuje a v kterémž velký počet pravd náboženských až posud nerozvinutých, zahrnut jest. Během času vyvinuly se tyto pravdy z článku toho základního, tak že článek ten, kolik částí do sebe má, právě v tolika jednotlivých pravd rozložen jest. Než ale všechny tyto jednotlivé, nově vyvinuté pravdy dohromady netvoří nic více nežli jako základní článek sám, a základní článek sám nemá v sobě o nic méně nežli všechny ty z něho vyvinuté jednotlivé pravdy, pospolu.

Aby se to v obraze objasnilo, myslí sobě, žeby ti král nějaký daroval schránku, v níž mnoho zlata a drahokamů vzácných uschováno jest. Položíš-li nyní uzavřenou schránku tu na stůl, aneb otevřeš-li ji a jednotlivé ty drahokamy a kusy zlata podle sebe na stole rozložíš, zůstane si to stejné, cena všeho toho bude pořádě ta samá. Neboť poklad v schránce uzamčený má zrovna tutéž cenu, jakou má poklad ten, pakli se ze schránky vyňal a v částkách svých rozložil, ničeho tu nepřibylo ani neubylo. Jenom že má vyndání pokladu toho a rozložení jeho v jednotlivé částky to pro sebe, že nyní i také

do podrobna víš, čím tě král onen obdařil, jak veliké jest bohatství tvé a jak ho co nejužitečněji upotřebiti můžeš.

Čta obraz tento, snad jsi si ho již sám vložil. Onen král jest Bůh, a schránka s uzavřeným pokladem není leč článek jistý základní zjevení Božího, v kterémž veliký počet jednotlivých pravd náboženských jest zahrnut. Sněmové otevírají schránku tu s pokladem t. j. podávají pravdy v základním tom článku zahrnuté jakožto rozvinuté a do podrobna rozebrané. — Proto ale nejsou to pravdy nové, od Boha nezjevené, prvé nevěřené, alebrž pořáde ty samé, jen že ne více v schránce uzavřené, nýbrž do podrobna a jasně rozložené, tak že každý křesťan může snadno poznati, co vše poklad víry jeho v sobě obsahuje, spolu ale také, jak by ho co nejužitečněji užívati mohl.

Z toho tedy uznáváš, že sněm žádných nových článků víry *nevynalezá*, nýbrž pouze ty prastaré, od Boha zjevené články víry jasně a určitě *vykládá*.

Oddělení druhé.

Co učí sněm o neomylném úřadě učitelském papeže Římského?

V posledním sněmu bylo věroučné rozhodnutí „o neomylném úřadě učitelském papeže římského“ rozebráno a upraveno, na to pak při 4. veřejném sezení ve chrámu sv. Petra v Římě dne 18. července přijato a slavně prohlášeno.

Jest tedy otázka:

Což jest definice čili výměr článku víry?

Definice (definování), slovo latinské, mohlo by se přeložiti: *úsudek u věci víry*, ono ale pochází od slova *finis*, jež má dvojí příhodný význam: *hranice*, meze, a pak: *konec*, *závěrek*. Definování článku víry značí tedy takové rozhodnutí a stanovení, kterým předně *hranice* článku víry stanovuje t. j. jeho rozsah, jeho pravý smysl, jeho pravý, dokonalý význam, jak daleko sahá, co vše v sobě chová a co vše z něho vyloučeno jest, — kterým se však za druhé *ukončení*, *závěrek* článku toho podává t. j. kterým takové podoby nabývá, že nemůže býti ničeho v něm ani méněno, ani přidáno neb ubráno.

Definicí neomylného úřadu učitelského papežova rozumí se tedy věroučný úsudek sněmu, kterýmžto článek víry o neomylnosti papežově v pravém jeho smyslu, v pravém jeho rozsahu a výměru rozhodně, platně a nezměnitelně stanoven jest. V čem pak záležela tato definice neomylného úřadu učitelského papežova? — t. j. což pak učinil sněm, aby tento článek víry řádně a platně stanoven byl? — Odpověď: sněm vzal před sebe nauku zjevení Božího o něm, vzal slova Ježíše Krista, jak jsou v písmě sv. a vyložil je v tom nejprostším jedině pravém smyslu, jinak řečeno: sněm stanovil nauku jedině pravou o učitelském úřadě papežově, jak ji Kristus byl pronesl, jak mu po všecky věky v církvi bylo rozuměno, jak byla hlásána a od katolických křesťanů věřena a to v jejím pravém smyslu platně a nezměnitelně. — Ona slova Ježíše Krista v písmě sv. obsažená později teprv uvedeme a vysvětlíme.

A tak přicházíme nyní ku hlavní otázce, při nížto chtíce ji zodpovídati, déle se pozdržeti musíme, totiž:

Který jest ten pravý smysl, a který jest ten pravý rozsah a výměr učení toho, že papež jest ve svém úřadě učitelském neomylný a poblouditi nemůže? — Za odpověď budiž zde podána definice čili úsudek o neomylném úřadě učitelském papežově, jak jej byl sněm podal a to doslovně, načež pak ho obšírněji vyložíme. Zní pak takto:

„Pevně a věrně se přidržující podání víry od počátku křest. náboženství přijatého, k oslavě Boha, Vykupitele našeho, k povýšení víry katolické a ku spáse národů křestanských, v souhlasu se svatým sněmem učíme a definujeme to za článek víry od Boha zjevený, že papež římský, když mluví *ex cathedra*, t. j. když vykonáváje úřad svůj co pastýř a učitel veškerého křestanstva ze své nejvyšší apoštolské autority definuje nějaký článek víry neb mravů, jenž má býti od celé církve přijat neb věren, že má přispěním Božským ve sv. Petru mu přislíbeným onu neomylnost, jakouž chtěl Vykupitel Božský svou církev k definování článku víry a mravů opatřiti, a že tedy takovéto definice římského papeže již samy sebou jsou nezměnitelné a ne teprv přisvědčením církve, Kdyby však někdo, čehož Bůh uchovej, tomuto našemu úsudku opovážil se odpírati, buď v klatbě.“

Tak zní ten článek víry, dlouhá to věru pověď, kteráž z vícera částek sestává.

Bychom ji všechněm srozumitelnou učinili, rozložíme si ji na jednotlivé částky a vyložíme si je.

Jsou pak tyto částky jednotlivé a sice v tom pořádku, který pro větší jasnost zdá se býti nejprůhodnější, jak následují:

1. Že papež římský má onu neomylnost, jakouž chtěl Vykupitel Božský svou církev k definování článků víry a mravů opatřiti; —

2. když nějaký článek víry neb mravů definuje, jenž má býti od celé církve přijat, —

3. a když mluví ex cathedra, t. j. když vykonává úřad svůj co pastýř a učitel veškerého křesťanstva ze své nejvyšší apoštolské auktority definuje, —

4. že papež má tuto neomylnost — ne sám ze sebe, nýbrž — přispěním Božským ve sv. Petru mu slíbeným, —

5. a že tedy takovéto definice římského papeže již samy sebou jsou nezměnitelné a ne teprve po souhlasu církve, —

6. že učení toto není žádný *nový* článek víry, nýbrž že jest to jen pevné a věrné přidržování se podání víry od počátku křesťanského náboženství přijatého.

A nyní přistoupíme k vysvětlení těchto částek celé propovědi, a sice:

Předně.

Posvátný sněm učí tedy, „že papež římský má onu neomylnost, jakouž chtěl Vykupitel Božský svou církev k definování článků víry a mravů opatřiti.“ Nápis pak kapitoly, v nížto sněm učení toto pronáší, zní: „o neomylném úřadě učitelském papeže.“ — Již tato slova podávají nám mnohé toho článku vysvětlení a vylučují mnohé nedorozumění a jeho zpotvoření. Církev tedy učí, že papež, když články víry neb mravů vysvětluje, přispěním Božským v tom *poblouditi nemůže, že pravdě učí, když praví, co musíme věřiti a dělati, abychom blaženosti věčné došli.* Jest to snad nějaké nové učení? — což jsme to již od pradávna nevěděli a nevěřili a dle toho i životem se neřídili? — Tím se již a to především vylučuje ono nedorozumění, jakoby snad církev říci chtěla, že papež

nemůže hřešiti, anebo že všechno, co papež dělá, se mu nemůže nikdy přičítati za hřích, kdyby i něco takového dělal, co by pro nás ostatní lidi bylo hříchem. Toto nedorozumění bylo zvláště od nepřátel církve rozšířeno, aby takto lidé prostí a neumělí pomatení a proti učení tomu poštvaní byli.

Avšak veliký a patrný jest rozdíl mezi neomylností v pravém smyslu učení katolického; tu značí ona, že nám *papež nepravých* článků víry a mravů předkládati nemůže, — a mezi neomylností v smyslu nepravém, vymyšleném, dle něhož vyrozumívají mnozí, jakoby se chtělo říci, že se nemůže papeži nic přičítati za hřích.

1. *Papež musí se pozorovati v dvojím ohledu, předně: jako křesťan, tak jako jsou všickni ostatní křesťané. Co křesťan musí on témuž učení věřiti a táž přikázání plniti jako všickni jiní křesťané. On má ale také svobodnou vůli jako všickni jiní křesťané. Kdyby tedy někdy byl nějaký papež býval, který by své vůle svobodné byl zneužíval a přikázání neplnil, byl by tím hřešil jako každý jiný křesťan, jenž přikázání Božích přestupuje.*

Za druhé musí se však také pozorovati papež jakožto nejvyšší náměstek Ježíše Krista v úřadě jeho, a proto i také nás pravým článkům víry a mravů učiti musí, — a pakli úřad ten koná, nemůže v něm poblouditi, nepravé za pravdu nám podávati. Avšak takovéto neomylnosti ve vyučování nenabývá on ze svých výtečných vědomostí ani ze svých neobyčejných vloh ani ze svých hlubokých studií, avšak také ne ze své ctnosti a svatosti, nýbrž jedině a pouze z přispění Božského, jež mu ve vyučování poblouditi nedá. A toto přispění Božské nebylo toliko svatým papežům přislíbeno, nýbrž všechněm papežům bez rozdílu, pakli totiž právě svůj úřad učitelský všeobecně pro celou církev

vykonávají, neboť přispění toto není dáno k *prospěchu papeže* a pro *dobré chování* se papeže, nýbrž k prospěchu všech křesťanů, ano i všech lidí na zemi. Podmínka tedy, kdy Bůh přispění toto dává, netýká se *svatosti* papežovy, nýbrž vykonávání jeho nejvyššího apoštolského úřadu učitelského. Nechť si tedy papež světec nebo hříšník, jakmile jest řádným papežem a nejvyšší úřad učitelský vykonává, bývá přispěním Božským odveškerého bludu v katolické věro- a mravouce-uchráněn.

2. *Podobné přispění Božské mají i také v jiném ohledu všickni kněží.* — Každý platně svěcený kněz má moc Božskou, proměňovati při mši sv. chléb a víno v pravé tělo a v pravou krev P. Ježíše Krista. — Každý řádný zpovědník má moc Božskou, hříšníkovi kajícímu hříchy odpouštěti. Tuto moc Božskou má *každý* kněz a ne pouze *svatý* kněz.

Kdyby tedy některý kněz žil dokonce v hříších smrtelných, a kdyby v tomto hrozném stavu sloužil mši sv., uděloval sv. svátosti, — komu by se tím děla škoda? — odpověď: *jemu samému*, a to nesmírná škoda by se mu děla a sice těmito hroznými svatokrádežmi, jichž si na svědomí své uvaluje; — však *věřícím* by se tím žádná škoda neděla; proměňování od něho konané jest přece platné, mše sv. od něho sloužená přináší přece věřícím stejné ovoce, kající od něho rozhřešení jsou přece od svých hříchů právě tak dobře a dokonale rozhřešeni, jako kdyby se byli zpovídali knězi právě *svatému*.

Takto zařídil Pán v Božské své lásce ku spáse a prospěchu *věřících*, a on Bůh sám vyvádí skrze kněze, nechť si hříšník nebo svatý, onen Božský účinek. A právě tak se to má i s papežem.

Přispění Boha samého chrání ho před bludem, poučuje-li nás ve věro- neb mravouce, ať si je potom svatý nebo nesvatý.

3. Aby však ještě patrněji se ukázalo, že papež, i kdyby byl hříšník, tohoto přispění Božského, kterým se v katolickém úřadě učitelským neomylným stává, přece neztrácí, pohledme jen na jiné přispění Božské, kteréž inspirace čili nadchnutí se nazývá, a kterýmž Bůh zjevení své i v písmě sv. i mimo ně původně podal.

O této inspiraci čili o tomto nadchnutí, ať jest to vyšší jakési přispění Božské, nežli jaké jest při neomylnosti, víme z písmu sv., že je Bůh dával častokráte mužům, netoliko hříšným, ale právě v tom okamžiku, v kterém hřích zpáchali.

Tak n. p. byl Balaam veliký hříšník a přece právě v oné době, kdy velmi těžce zhřešil, — chtěl on národu vyvolenému zlořečiti a jej zavésti, — přec právě tehdy pronesl ono překrásné Bohem jemu vdechnuté proroctví nad lidem Božím.*) A vysoký kněz Kaifáš, který ze smrtelné nenávisti proti Synu Božímu shromáždění židovské rady svolal, aby nevinného k smrti odsoudil, hle právě tenkrát opravdu prorocky o něm mluvil, a toto přispění Božské k nadchnutí, jak praví apoštol sv. Jan, měl on právě proto, že roku toho byl nejvyšším knězem.***) Nuže tedy tím méně jest se nám co diviti, že Bůh dává papeži přispění své Božské, aby v úřadě svém učitelském nezbloudil i tehdáž, kdyby byl v stavu hřichu nějakého. Neboť není zde neomylnost ku prospěchu papeže, nýbrž ku prospěchu věřících, tak jako nemá zpovědník Božské své moci k svému vlastnímu prospě-

---

*) Numeri kap. 23. 24. **) Jan 11, 21.

chu, nýbrž k prospěchu věřících a platně ji vykonává i tehdy, kdyby byl v hříchu nějakém.

4. *Podobně mělo se to již v zákoně starém s nejvyššími knězi židovskými, pokud chovali pravé náboženství.* A právě v tom čase, kdy Kristus Pán viditelně v zemi sv. obcoval, byli knězi nejvyšší tak málo svatí, a tak sesvětačili, že méně vzdělaní pro tu věc i také o pravdě učení jejich pochybovati počali, právě že jejich mravův neviděli bez úhony. Avšak Spasitel náš vyvedl je sám z pochybnosti takovéto velmi jasně a určitě, řka: „Všecko, cožkoli by vám řekli, zachovávejte a čiňte; ale podle skutků jejich nečiňte, neboť praví a nečiní.“ *), Ejhle tedy, nejvyšší knězi sami nezachovávali v životě svém přikázání Božích, byli sami velicí hříšníci. A proto dí Pán, že nemají se podle příkladu jejich špatného spravovati, vzdor tomu, ale že jest přece učení jejich pravé, a že přispění Božské chrání je, aby bludům neučili, a toto přispění Božské tak dlouho že je provádí, dokud co řádní představení svůj úřad vykonávají, neboť není jim dáno toto přispění Božské k jejich *vlastnímu* užitku, nýbrž k užitku věřících, a Bůh sám *musí* takovéto přispění dávat, právě že věřících zavazuje, aby výroky naučné vrchního představeného v církvi přijímali a zachovávali. Bůh ale nemůže žádného zavazovati, aby něco *bludného* přijímal a věřil. Neomylnost papežova v *úřadě učitelském* pochází tedy *od Boha*, a přispění Božskému obtížněji nebude vyučovati pravdě papežem nesvatým, nežli by se snad dělo papežem svatým.

5. Ale což pak byli nějakí papežové nesvatí? Nepřátelé církve katolické tvrdí, že mezi 257-

---

*) Mat. 23, 3.

papeži mnozí vedli život nesvatý. To jest ale přehnáno a nepravdivo právě tak, jako i jiné utrhaní ve věcech církevních. — Neboť naopak, v počtu nad míru velkém prohlášení jsou papežové buď jako mučedlníkové anebo jako vyznávači za svaté, ostatní pak u veliké většině, třebaš za svaté prohlášení nebyli, vedli přece život opravdu svatý, tak že nenajdeš hned řady mužů ctnostmi a svatostí velebných jako jest řada papežův. — Vzdor tomu však pravda jest, že někteří papežové, ale bylo jich málo, hrozně málo, ani polovic toho, mnoho-li nepřátelé udávají, že vedli život světácký, nesvatý. Však komu to škodilo? — jim samým, těm papežům nesvatým, to ovšem velice ve spáse duše škodilo, však neomylnosti jich v úřadě učitelském pranic to neškodilo. A kdyby i skutečně tolik bylo papežů nesvatých, kolik jich nepřátelé udávají, ano, kdyby jich bylo ještě desetkrát více, a kdyby i skutečně bývali tak nemravní, jak nepřátelé udávají, ano snad ještě desetkrát více nežli jak udávají, nic by to všecko nebylo na ujmu neomylnosti jejich v úřadě učitelském. Neboť jak již řečeno, není slíbena neomylnost toliko papežům *svatým*, alebrž všem, a nepochází ona ze svatosti papežovy alebrž z přispění Božského. A co se týká takovýchto papežů, platila by o nich toliko slova Ježíše Krista: „*Všecko cožby koli vám řekli, zachovávejte a čiňte, ale podle skutků jejich nečiňte*“ t. j. tedy dle úplně jasných slov samého Krista Pána: třebaš takový náměstek Boží své vlastní vůle k zlému zneužívá, nezachováváje příkázání Božích, přece vzdor tomu, koná-li úřad svůj učitelský, požívá přispění Božského, aby věřících nemohl učiti něčemu bludnému aneb vydávati blud nějaký za pravdu.

6. A poněvadž neomylnost nepochází od pa-

peže jakožto od člověka, nýbrž z přispění Božského, proto byl by úsudek u víře, kdyžby ho papež *hříšný* pronesl, neméně ctihodným, jako kdyby ho papež *svatý* pronesl.

Neboť přispění Božské jest pořád totéž, ten kdož úsudek u víře pronáší, jest vždycky Duch sv. a papež, *buďsi svatý nebo hříšník, jest tekořka jenom nástroj, skrze nějž Duch svatý mluví.*

Jest-li nástroj ten z jemného zlata nebo ze prostého plechu, přece vyjde z něho vždycky ten samý hlas, jaký do něho mluvící byl vložil. Pošle-li ti otec psaní po člověku svatém anebo darebném, i psaní i obsah jeho zůstane beze změny ten samý a nikdy ještě nenapadlo žádnému hodnému dítěti, aby pohrdalo rozkazy otce svého v listu obsaženými proto, že listonoš není hodný člověk. *Papež však jest tekořka listonošem P. Boha k věřícím.*

7. *Bylot již mnoho kacířů, kteří učili, že prý papež, biskup, kněz, všecku moc ztrácí, jak mile se hříchu smrtelného dopustil. A stalo se již, že mnohý z pánův radoval se učení tomu, jelikož byl protivník církve a viděl, že by takovýmto učením pochybnosti, nedůvěra, nepořádek a tedy i škoda v církev uvržena býti musela. Avšak bludaři ti šli dále a tvrdili, že prý nejen papež ztrácí svou duchovní moc alebrž že i císař, králové a všickni světští vrchní ztrácejí svou moc světskou, jakmile hřích smrtelný zpáchají. Tak učila 30. na sněmu kostnickém zavržená propověď M, Jana Husi: nikdo nemůže býti vrchností světskou neb duchovní, pokud žije v hříchu smrtelném. Kdyby propověď tato byla pravdivá, pak by ovšem papež hříšný nepožíval více přispění Božského k neomylnosti, pak by ale také měli všickni poddaní a podrízení právo, slíditi po svých představených a vrchních, ne-*

pášou-li hříchu smrtelného, a jak by se dověděli neb domyslili, že by představený byl hříšníkem, všecku poslušnost, všecku poddanost by mu odepřeli: děti svým rodičům, žáci svým učitelům, vojáci svým velitelům, obyvatelé jednotlivých provincií svým místovlodařům, poddaní svému císaři.

Avšak takovouto propověď zavrhovala vždycky církev jakožto kacířskou. Neboť pravdou jest a zůstává: představený řádný, buď církevní buď světský, má také i spolu všecku mu přináležející úřední moc, a té moci úřední nepozbývá hříchem alebrž vzdáním se úřadu. Proto měl by i hříšný papež konaje úřad učitelský v církvi tak dobře neomylnost, jako že světský vládce, upadne-li do hříchu, podržuje vzdor tomu své moci úřední a že podřízení mu poslušenství dluhují.

Z toho tedy vidíte, že neomylnost papežova v úradě učitelském v církvi ani jeho hříšností nebývá nijakž porušena, a že tedy všecky námitky, jež se proti neomylnosti na základě hříšnosti papežův činily, víry naší pra v ničem se netýkají. Byloť velmi málo hříšných papežův, a žádný z nich nebyl v takovém stupni hříšným, jaký nepřátele církve udávají.

Ale kdyby i také všickni a to u větší ještě míře bývali hříšní, neomylnosti v úradě učitelském se to pranic netýká, neboť ta nepochází z osobné svatosti papežovy, nýbrž z přispění Božského, a dána jest ku prospěchu věřících, kteříž Bohem zavázáni jsou, papeže poslouchati a jemu věřiti. A Bůh, ten duch pravdy, nemůže zajisté zavázati někoho k tomu, aby přijal a uvěřil blud nějaký, proto také zavázal se Bůh pečovati o to, aby jim pouze čistá pravda a nikdy blud nějaký za článek víry a mravů nebyl předkládán, postaral se Bůh,

aby církve a taktéž i papež v úřadě učitelském v církvi při stanovení věro- i mravouky byli neomylni.

Avšak právě jenom ve věro- a mravouce, — jakož nyní patrněji vyloženo bude. Neboť neučím sněm posv., že by měl papež v každém poučném slově, jež by snad řekl neb napsal, přispění Božské k neomylnosti, nýbrž:

Za druhé

jen tenkrát, když „nějaký článek víry neb mravů definuje, který má býti od celé církve přijat a věřen. — V ostatních věcech, jež se křesťanské věro- a mravouky netýkají, neslibil mu Kristus přispění Božského k neomylnosti.

Aby se to patrně a do podrobná vyložilo, jest tedy papež co svrchovaný učitel všech křesťanů neomylným:

1. v definování článků víry a mravů, jež jsou obsaženy v zjevení Božím, t. j. v písmě svatém aneb ústním podání víry, ať jsou již tam patrně a jasně vyvinuté aneb až posud nevyvinuté obsaženy;

2. definování pravd, kteréž nejsou sice výslovně v zjevení Božím obsaženy; avšak tak podstatně a nerozlučně s ním sloučeny jsou, že by se i zjevení Boží samo nedalo uchovati čisté a nezkalené, kdyby i k těmto pravdám se neomylnost nevztahovala. Pročež i také:

3. v posuzování úkonů dogmatických. To jest ale slovo, jež se musí dříve vysvětliti. Myslete sobě, žeby sepsal někdo knihu, v nížto se jedná o pravdách křesťanské víry a křesťanských mravů. Tu se namítne dvojí otázka: předně: jest-li v knize ten neb onen blud proti víře a mravům křesťanským obsažen, a takováto otázka slove: otázka dogmatická (věroučná). — A za druhé:

měl-li spisovatel úmysl a vůli, pronést nějaký blud čili neměl, a otázka tato slove: otázka osobní. V posuzování takovéto otázky osobní, totiž: o dobrém čili špatném úmyslu člověka toho není papež neomylný, avšak v dogmatické otázce, jest-li totiž ve slovích jeho blud nějaký proti víře obsažen čili nic, jest papež neomylný, má přispění Božské, kterým od každého bludu v posuzování uchován bývá, jakmile co svrchovaný učitel křesťanstva veškerého mluví.

A ovšem jest neomylnosti v této věci nutná potřeba, neboť, kdyby Kristus nebyl dal neomylnosti v poznávání, *kde blud vězí*, kde, v jaké knize, v jakém výkladu, v které řeči, v které soustavě, papež, a s ním všickni biskupové a kněží, Bohem ustanovení, za hlasatelé pravého učení, nemohli by ani úřad svůj zastávati, a marně byl by ho jim Kristus svěřil, a žádal by na nich něco nemožného, kdyby s nejvyšším úřadem učitelským v církvi také jistě a neomylně nepoznávali, kde blud vězí, před nímž mají duše uchrániti. Oni by se podobali muži, který hladově přivede do bohatého skladiště, kdež se zdravé potraviny a smrtící jedy vesměs uschovávají, a tam jim pouze řekne: Jezte tu potravu dobrou, ale jedu se varujte! — neumí však udati, které z těch krmí jsou záživné a které usmrcující.

Snadno poznáváte, že tak špatně nemohl se Kristus o své věřící postarati, že by nejvyššímu pastýři jejich takového neomylného poznávání a rozeznávání mezi duševním jedem bludu a mezi duševní potravou pravdy byl nedal a přece věřících všech zavazoval, nejvyššímu svému pastýři věřiti a podle výroku jeho jednati.

1. *Co se posléze týká kázně církevní*, patří ona v jednom ohledu taktéž v obor neomylnosti

papežovy, v jiném však nepatří. K lepšímu porozumění sloužiž toto.

Církevní kázní rozumí se předpisy a pravidla o křesťanském obcování věřících, o udělování a přijímání sv. svátostí, o poctě Boží a o všem tom, čeho křesťané mají vykonávati neb opouštěti, aby došli svatého cíle, jež Bůh církvi vytknul. Tyto předpisy a pravidla mohou se pak uvážeti vůbec, vzhledem k Boží svatosti a spravedlnosti a k *člověčenstvu veškerému*, aneb zvláště vzhledem k osobám a poměrům *jednotlivým*. V tomto posledním ohledu nepatří kázeň v obor neomylnosti papežovy, t. j. Bůh neslabil svatému Petru a jeho nástupcům tak rozsáhlé přispění sv. Ducha, žeby mohli u věcech církevních takové předpisy a pravidla dávati, které se hodí na všechny poměry a osoby všech věků a míst, tak že by nebyla žádná změna neb dispense nikdy a nikomu potřebna. Nicméně postaral se Kristus i o takovéto osoby a poměry, pro něž ze zvláštní příčiny se nehodí každý předpis církve, ne snad tím, že propůjčil neomylnost, nýbrž že udělil papežům i jiným představeným církevním právo poskytnouti dispense, kde toho prospěch žádá. Tak n. p. ty žiješ v takových poměrech, že přikázání postu zachovávat nemůžeš, anebo byloby to pro tebe prospěšnější a příhodnější, kdyby ti dovoleno bylo vstoupiti v manželství s osobou, kterou ti překážka příbuzenstva v 3. neb 4. stupni brání. Hle, jak milé v podobných případech stává dobrých důvodů, udělí ti církev dispensi, a tím jest dostatečně spo-
moženo, aniž potřebuje Bůh dáti v tom papeži neomylnosti.

Za to ale obdařil Bůh papeže v prvním, to jest všeobecném ohledu církevní kázně, neomylností, t. j. papež má přispění Božské, že nemůže

ve věcech církevních všem věřícím takové předpisy a pravidla dávati, jež by zlé byly, jež by se svatosti a spravedlnosti Boží přičily, jež by spáseduší křesťanských škodily. Na uvarování se takového poblouzení udělal Kristus papeži v tomto ohledu kázně církevní neomylnost, *jelikož a pokud se to věro- a mravouky týká.*

Opakuji tedy ku konci částky té: jedině ve věcech víry křesťanské a mravů křesťanských slíbil a daroval Bůh papeži příspěvní své Božské k neomylnosti, ne ale i v jiných věcech. Avšak i tu, kde o věcech víry a mravů mluví neb rozkazuje, není ještě vždycky a všude neomylný, nýbrž jen tenkrát, kdy co svrchovaný učitel veškerého křesťanstva „*ex cathedra*“ mluví, a to jest ta třetí částka, jižto z učení sněmu objasni nám bude.

Za třetí.

Sněm posv. tedy učí, že papež v učení víry a mravů jen tenkrát jest neomylný, „*když mluví ex cathedra.*“

Latinské slovo *ex cathedra* jest v bohosloví výraz vědecký a chová v sobě smysl tak rozsáhlý, že nelze ho jedním slovem vyjádřiti, nýbrž toliko zevrubným, úplným výkladem. A zrovna že na řádném výkladu tom velmi leží, neponechal sněm jednotlivým kněžím, ba ani jednotlivým biskupům právo, aby výklad takový činili, nýbrž koncil sám ho podal řka: „Papež jest tenkrát neomylný, když mluví „*ex cathedra.*“ Mluví však tenkrát *ex cathedra, když konaje úřad svůj co pastýř a učitel veškerého křesťanstva ve své nejvyšší apoštolské právomocnosti (auktoritě) definuje článek víry neb mravů, jenž má býti v celé církvi přijat a věřen.* Podle učení sněmu vyžadují se tedy mnohé věci,

aby se mohlo říci, že jest něco neomylným rozhodnutím papežovým *ex cathedra*. Musí se totiž následující čtyry věci zároveň pospolu sbíhati:

1. aby papež nemluvil co osoba soukromá, alebrž konaje úřad svůj co pastýř a učitel veškerého křesťanstva ve své nejvyšší apoštolské pravomocnosti;

2. aby mluvil o člancích víry a mravů, ne pak o jiných věcech;

3. aby nemluvil jen prostě, nýbrž aby definoval, co jest článkem víry a mravů:

4. aby výslovně projevil úmysl svůj, že celou církev zavazuje, definici tu za článek víry a mravů přijmouti a věřiti.

Pronese-li tedy papež nějaký výrok, aneb učiní-li nějaké rozhodnutí, při kterémž některý z těchto požadavků schází, nepraví tu církev, že jest to neomylné rozhodnutí papeže *ex cathedra*.

Jelikož tedy závisí to od těchto čtyř požadavků, uvážíme je blíže jeden po druhém.

1. *První požadavek* bude ten, že nemá mluvíti papež co osoba soukromá, alebrž konaje úřad svůj co pastýř a učitel veškerého křesťanstva ve své nejvyšší pravomocnosti.

Při papeži totiž tak, jako při každém jiném muži, v úřadu veřejném, dobře se musí rozeznávati: osoba soukromá a osoba úřadování veřejného, a v úřadování samém se musí dobře rozeznávati slavné výkony úřední od ostatních přípravných výkonů. Vizte na př. císaře. Co otec rodiny neb majitel nějakého panství jest on osoba soukromá tak jako každý jiný otec rodiny aneb majitel panství, a když tedy co takový něco přikáže, nařídí aneb zapoví, není po tom národům ničeho, nezavazuje jich to, ani to k nim nesměruje. Zcela něco jiného jest to však, pakli co osoba v úřadě veřej-

ném svou svrchovanou císařskou, vládní a zákonodárnou moc pro všechny národy své říše vykonává a výslovně prohlašuje, že těmito výkony úředními míní všech národů zavázati. Tu pak mají takovéto výkony úřední svou úplnou platnost. — Aneb myslíte si nejvyšší dvorní soud. Nejvyšší soudce jest přede vším osoba soukromá, a pakli co osoba soukromá něco učiní, nařídí, rozhodne, aneb n. př. jako spisovatel v rozličných oborech vědy napíše, aneb jako malíř, básník něco utvoří, aneb pakli i o právnických otázkách, jež jsou jeho vlastním oborem, knihy napíše a se pro jisté názory právnické a výklady zákona vysloví, to všecko nemá právní platnosti. Naopak, když co osoba veřejná konaje úřad svůj k soudu zasedá, a u vsí formě právo vyřkne, tu pak požívá výrok jeho příslušné právní platnosti.

Právě tak jest i s papežem. Jest především osoba soukromá, jest člověk, křesťan, kněz. Pokud mluví aneb píše aneb nařizuje co osoba soukromá, není mu přispění Božské k neomylnosti slíbeno; — dále jest však také papež osoba veřejná a to ve víceru veřejných úřadech. Jest totiž biskupem v městě Římě, dále arcibiskupem v církevní provincii římské, jakož i patriarchou na západě. Než i kvykonávání těchto tří úřadů veřejných, totiž: biskupského, arcibiskupského a patriarchálního není mu přispění Božské k neomylnosti slíbeno. Posléze má on ještě čtvrtý úřad veřejný, ze všech nejdůležitější, totiž úřad *papeže*, avšak i co papež, i co nejvyšší hlava církve celé i co svrchovaný soudce u věcech víry má on přispění Božské k neomylnosti *tenkráté*, kdy konaje úřad svůj jakožto pastýř a učitel veškerého křesťanstva ze své nejvyšší apoštolské mocnosti definuje, co má, jak praví koncil, od celé církve za článek víry a mravů býti přijato

a věřeno. Však v tomto případě *musí* také býti papež neomylným, jelikož by jinak jeho blud měl v zápětí blud celé církve a církev takto od bran pekelných přemožena byla.

2. *Druhý požadavek* neomylného úsudku papežova u věcech víry jest, že se musí vynésti o *článcích víry a mravů*, ne ale o jiných jakých koliv věcech. Však o tom mluvil jsem již prvé obšírněji, stránka 26.

3. *Třetí požadavek* jest, že papež o článcích víry a mravů nemá jakým koliv způsobem mluvit, psátí neb se pronášeti, nýbrž že má článek ten, jak praví koncil, *definovati*, t. j. jak již zprvu vysvětleno, že má předně meze, pravý rozsah a výměr článku, co vše v sobě chová či nechová, zkrátka pravý smysl článku toho stanoviti, za druhé pak že to má učiniti výrokem nejvyšším, nezměnitelným, takovým způsobem, že nelze ničeho přidati aniž ubrati aniž změnit.

4. *Čtvrtý posléze požadavek*, neomylného papežova úsudku, u věcech víry jest, že má takto definovaný článek víry neb mravův *celé církvi katolické k věření předložiti a jí, aby článek ten u víře přijala, zavázati*. — A závazek ten musí býti způsobem určitým vysloven.

Tím jest již také udáno, dle čeho lze poznati, že nemluví papež co osoba soukromá, alebrž ex cathedra.

Známka bezpečná neomylného úsudku u věcech víry *ex cathedra* jednoduše v tom leží, aby papež patrně na jevo dával úmysl svůj, že ve své úřední vlastnosti co svrchovaný učitel celé církve zavazuje křesťanů všech k přijetí svého úsudku u věcech víry a mravů. Vždyť i při jiných osobách úředních snadno lze rozeznati soukromý jejich dopis od úředních výkonů právně platných. Nikomu

nepřijde to za těžko rozeznati soukromý list císařův od listu, jímž ztvrzuje zákon obecní a všech poddaných zavazuje; žádný člověk nepřijde do rozpaků, má-li na př. knihu, již soudce nějaký o právnických neb jiných věcech napsal, rozeznati od slavného právního rozsudku, ježž on konaje úřad svůj pronesl. Právě tak rozeznáváme velmi snadno i při papežích jejich soukromé výroky neb spisy od slavných rozhodnutí u věcech víry pro veškerou církev daných. Tak ku př. sepsal papež Benedikt XIV., jeden z největších učenců předešlého století, mnoho učených spisů v otázkách církevních; tak dal i zemřelý papež Řehoř XVI. své dílo: „Triumf stolice svaté“ ještě jako papež opětně v novém vydání do tisku; však nikdy nepomýšlelo se na to pokládati snad spisy ty a výroky v nich obsažené za neomylné úsudky u věcech víry, jelikož tito papežové jen co soukromí učenci psali jako každý jiný bohoslovec, ne ale konajíce nejvyšší svůj úřad učitelský, aniž v apoštolské plnomocnosti ani pro veškerou církev a také ne se závazkem, že by je všickni přijmouti a věřiti museli. Tím méně pomýšlí, kdo v té věci jest poučen, že by se neomylnost papežova k výrokům jeho v jiných otázkách vztahovala, ježž se netýkají učení víry a mravů.

Tak tedy všechny ty uvedené okolnosti musí se sbíhati, má-li papež býti neomylným t. j. chráněn přispěním Božským, aby bludu neučil; musí on předně článek nějaký *definovati*, za druhé *článek víry a mravů* ne pak cos jiného definovati, za třetí musí to činiti co svrchovaný náměstek Ježíše Krista, v úřadě svém co *nejvyšší soudce víry, v plnomoci apoštolské auktority* (mocnosti), ne ale v jiném úřadě neb co osoba soukromá, za čtvrté musí takto definovaný článek víry neb mravů

veškeré církvi předložiti a určitě a zřejmě ji zavázati, aby články ten u víře přijala.

Opětujeme schvalně požadavky tyto, proto že se tím mnoho jiných ještě námitek vyloučí. Všecky totiž námitky, jež ze života a jednání papežův proti neomylnosti jich mohou býti pronešeny a také v době poslední v listech liberálních s tou největší nespravedlností a záští, s přeháněním pronášeny bývaly aneb o kterých se v brošurkách či knihách mírněji psaných hovořilo, dají se ve 2 části seřaditi. Pravili totiž: papežové nejsou neomylní, neboť předně dopustili se z nich mnozí častokrátě velkých chyb ano i *velikých hříchů*, a za druhé upadli z nich mnozí v rozličných oborech vědy docela v *bludy*. Než tu se rozpomenete, že jsme dříve takovouto námitku z hříchů některých papežův vzatou jedním slovem odbýti mohli, totiž: nechať sebe více anebo méně hříchů papežové se dopustili, pranic se to nedotýká nauky o neomylnosti papežové, ona vzdor tomu úplně ob stojí, neboť slovo: neomylný bere se zcela v jiném smyslu, a něřká, že papež nemůže hřešiti, nýbrž ničemu nepravému učiti, pakli svrchu dotčené požadavky se sbíhají.

A zrovna tak můžem nyní i tu druhou část námitek jedním slovem odbýti, totiž: kdyby i pravda bylo, že mnozí papežové v rozličných oborech vědy docela v *bludy* upadli, nicméně nauky o neomylnosti papežové se to právníkem nedotýká, protože při všech těch opravdových aneb vymyšlených poklescích zcela zevrubně z dějin se dá dokázati, že při tom jeden neb vícero uvedených požadavků chybělo, které přece býti musí, má-li papež podle učení sněmu bezbludně a neomylně učiti, — jakož i nikdy nezbloudil papež tam, kde všecky ony čtyry požadované okolnosti se sbíhaly.

Řekl-li aneb psal-li papež nějaký cosi bludného, pak se to buď ani nauky víry a mravů netýkalo, aneb on ničeho o tom nedefinoval, aneb neučinil to co svrchovaný soudce víry v plné apoštolské pravomocnosti, aneb nepřikázal celé církvi, aby to za článek víry a mravů u víře přijala. V takovýchto pádech ale netvrdíme, a sněm také neučí, že by papež byl v učení neomylným. Neomylnost však papežova sněmem prohlášená, neomylnost v pravém smyslu, není tím ani v nejmenším dotčena neb zeslabena.

Teď by již ničeho více třeba nebylo, avšak několik slov chci přece ještě připojit.

Protivníci bezbludného úřadu učitelského papežova z přemnohých bludů papeže nařkli, ne snad teprv nyní, nýbrž již také v dřívějších dobách, avšak skoro jenom po století 14.

Než jak si při tom počínali, aby ty bludy papežské našli? oni prohlédali všechny listy, všechny knihy jejich ano i takové, jež byli sepsali prve než dosáhli hodnosti papežské, ano i nahodilé výroky ústní schytali, aby v nich bludného cos polapili. Avšak nikdy nebyli jsou s to bludu nalézt, v nějž by byl klesl papež nějaký při všech oněch požadavcích, při nichž papež podle učení sněmu má přispění Božské k neomylnosti.

Však ony námitky protivníků byly již v minulých čtyř stoletích až po dnes od obhájců pravé neomylnosti papežovy v četných, velkých i malých učených spisech vyvráceny a rozluštěny. Ba v celé bohovědě nemáme předmětu, který by již v minulosti tak všestranně, tak důkladně a tak důrazně byl probrán jako právě tento. Otázka tato a její rozběr není nic nového, máť ona stálou a hojnou literaturu, a vše, co by se pro anebo proti ní říci mohlo, bylo již stokrát řečeno, zkušeno, napsáno,

uveřejněno. A ze všech těchto kněh bylo za dnů posledních opětně vše vyhledáno, což by mohlo věřících proti neomylnosti papežově popuditi; avšak vyhledány též odpovědi tolikráte a tak vítězně davané a pravda katolická ke konečnému vítězství přivedena.

Za čtvrté.

Praví nám koncil, *odkud má papež svou neomylnost*, kterýž jest ten pramen, z něhož se prýští — aneb kdo vlastně působí, že papež jest u vykonávání svého nejvyššího úřadu učitelského v církvi neomylným. Praví totiž sněm: „že má papež neomylnost z přispění Božského, které Petrovi bylo slíbeno.“

Již dříve podotkli jsme častěji, že papež není neomylný tím, že má ze všech křesťanů nejvýtečnejší vlohy, nejlepší studie, nejbohatší vědomosti, aniž tím, žeby snad pro svou obzvláštní svatost anebo ctnost nabýval nejjistšího rozhledu, nýbrž přispěním Božským, jež jest zcela neodvislé od vloh, studií a svatosti papežovy a jen proto se jemu dává, že ho má k řádnému spravování nejvyššího úřadu učitelského v Církvi ku spáse věřících nevyhnutelně zapotřebí; tak jako má kněz moc Božskou: proměňovati, zpovědník moc rozhřešovati ne proto, že jsou učení a svatí, nýbrž proto, že veřejný úřad ku spáse duší zastávají, k němuž právě tato moc Božská jest potřebná.

V čem pak ale záleží toto přispění Božské, jímžto papež ve svém nejvyšším úřadě učitelském neomylným se stává? —

Neomylným sám ze sebe, co do vlastní své přirozenosti, nemůže býti žádný člověk ani anděl, nýbrž toliko sám Bůh. Může však Bůh v ten spů-

sob přispěti, že anděl neb člověk v tom, co praví neb učí, nemůže klamati ani oklamán býti, a tudíž neomylný jest. A dá-li Bůh andělovi neb člověku rozkaz, aby ve jménu jeho, ve jménu Božím něco vyřkl, a zaváže-li zároveň Bůh ostatních lidí výrok ten za pravdu neomylnou přijmouti a věřiti, pak jest Bůh svou vlastní pravdomluvností *zavázán*, onomu andělu neb člověku tak přispívati, aby u vyřknutí těch slov Božských nemohl chybiti, zblouditi, oklamati.

Takť bylo to u andělů, kdykoliv je Bůh posílal k lidem, aby jim ve jménu Božím něco řekli, přikázali. Tak bylo to u mužů, kteří sv. písmo psali a u proroků a apoštolů při zjevení slova Božího.

Od úmrtí apoštolů však neposílá již více Bůh žádných proroků ani apoštolů s novým zjevením Božským církvi. Všecko zjevení jest již ukončeno, jenom jest potřeba je čisté a neskalené zachovati. Není tedy třeba žádného přispění Božského více, aby se *nová* zjevení veškeré církvi sdělovala, za to ale potřebí jest přispění Božího, aby se ono již dávno způsobené zjevení Boží t. j. věro- a mravo- učení čisté a neskalené člověčenstvu až do konce světa *uchovalo*. Proto dává Bůh přispění takové a sice jak sjednocené učící církvi vůbec, tak papeži zvláště.

Zbloudí-li kněz v pravém učení, může býti od biskupa poučen; zbloudí-li biskup, může býti papežem z bludu vyléčen, kdyby však i papež jakožto *nejvyšší* učitel církve ve svém apoštolském úradě učitelském měl zblouditi, nemohl by od žádného býti poučen, alebrž veškerá církev musela by blouditi s ním, protože jest Kristem *zavázána*, svrchované jeho úsudky u víře přijímati. Protož musí Bůh papeži obzvláštní milostí přispěti, kte-

rouž se neomylným stává, aby zjevení ve sv. písmě a ústním podání obsažené věrně ostříhal a bez bludu učil.

Toto přispění božské působí tedy spolu s papežem, aby *předně* k vyzkoumání pravdy všech schopných prostředků užíval, *za druhé*, aby pravdě dobře rozuměl a ji *za třetí* v pravé spůsobě vyřkl a předložil. Právě totéž působí přispění Boží i tenkrát, když netoliko papež sám, alebrž veškerá učící církev, t. j. biskupové s papežem spojení, úsudek u víře pronášejí. Přispění Božské působí totiž i tu, že oni prostředků k vyzkoumání pravdy potřebných s velkou pílí užívají, dále: že pravdu dobře poznávají, pak že pravdu také přiměřenými slovy pronášejí. Posléze působí ještě přispění božské u všech věřících křestanů po celém světě, že úsudek u víře od papeže aneb celé učící církve daný přijímají a v křestansko-katolické víře za pravdu mají a tak se posvěcují.

Z těchto výsledků přispění Božského k neomylnosti viděti lze také i *spůsob, jakým papež svůj úřad učitelský neomylný vykonává*. Přispění to nepůsobí ovšem, jakoby snad papež najednou nějakým jasným, od Boha zázračně daným světlem všech pochybností u víře rozluštil, nýbrž hlavní účinek jest ten, že papež v jednotlivých pádech oněch prostředků poznává, po ruce má a užívá, ježto v daném pádu k jasnému poznání pravdy katolické pomáhají. Papežové tedy provázejí budou neomylnost od nynějška právě tak jako dosavad činiti, jelikož jak církevní dějiny nasvědčují a sněm náš sám dokládá, „podle potřeby času a okolností, buď svoláním sněmů obecných neb zkoumáním uvědomělé víry v církvi po veškerém světě rozptýlené, neb menšími koncily, aneb i používáním jiných prostředků, jež prozřetelnost Bož-

ská na ruku dala,“ — pravdu katolickou zkoumali a s přispěním Božským neomylně vyřkli a zvěstovali.

Z uvedených právě těchto čtyř částek výkladu samo sebou jde

Za páté.

„Že tedy takovéto definice římského papeže již samy sebou ne pak teprv po souhlasu církve jsou nezměnitelné,“ jakž koncil dí. Slovem: „*takovéto definice*“ vyrozumívá koncil ony od papeže vydané úsudky u víře, při jejichžto stanovení ony okolnosti a požadavky vesměs se sbíhají, jež koncil za nezbytné prohlašuje, a jež jsme právě do podrobnosti znáti se naučili.

Co se týká takovýchto definicí čili úsudků u víře, učí tedy koncil, že jsou předně nezměnitelné, a za druhé že jsou nezměnitelné „*již samy sebou, ne teprva po souhlasu církve.*“ Smysl obou těchto výrazů bude nám nyní objasniti.

1. Výraz: „*takovéto definice papeže římského jsou nezměnitelné,*“ vysvětluje se sám sebou. Chceť on říci, že takovéto úsudky u víře *nemohou se již později změnit* ani papežem ani sněmem obecným. Však i příčina takovéto nezměnitelnosti jasně položena jest v učení koncilu, totiž: že papež při stanovení těchto úsudků u víře má onu neomylnost, již Bůh své církvi dal, jinými slovy, že má přispění Božské, jímž od každého bludu v učení víry a mravů uchován bývá, přispění, jímž jest k tomu veden, aby všech k řádnému vyskoumání pravdy katolické potřebných prostředků užíval, pak pravdu tu beze všeho poblouzení poznal a posléze ji slovy nejpráhodnějšími pronesl, tak že všickni věřící snadno a bez nebezpečí poblouzení u víře pravdu tu poznati mohou.

Snadno tedy lze si vysvětliti, proč takováto tímto trojím přispěním Božským vyjádřená nauka víry neb mravů již pak *nemůže býti více změněna*, či nezměnitelná jest, protože pravda neomylná nesmí se změnit, sic by přestávala býti pravdou neomylnou.

2. Zbývá ještě druhý výraz v učení sněmu vyložiti, že totiž takovéto úsudky papežovy jsou nezměnitelný „*již samy sebou, ne teprv po souhlasu církve.*“

Aby se tomu dokonale rozumělo, proč sněm tento dodatek přiložil a co jím as říci chce, třeba znáti mínění, jež mnozí o takovýchto úsudcích papežových mívali. Domýšleli se totiž: 1. Kdykoliv toho žádá spása duší aneb nějaké víře hrozící nebezpečí (blud), tu že může a musí papež vynésti úsudek víry; to že vyplývá z jeho moci a povinnosti úřední, jelikož jest nejvyšší Bohem ustanovenou hlavou církve sv. A tato propověď jest také úplně správná a pravdivá. Pak ale myslili, 2. že potom biskupové s papežem spojení, tak jak jsou buď na sněmu shromáždění aneb po veškerém světě rozptýleni, mají tyto úsudky papežské vyšetřovati a zkoumati; kdyby pak shledali biskupové, že úsudek papežský zcela úplně srovnává se s pravdou katolickou, mají dáti své srozumění na jevo buď mlčky neb výslovně, a teprvé tímto souhlasem biskupů že se stane onen úsudek papežský nezměnitelným, jelikož prý tímto souhlasem veškeré učící církve byl za neomylný článek víry přijat.

Avšak v tom se mýlili, a proto aby se blud ten ryzou pravdou katolickou odstranil, učí koncil předně, že takové úsudky papežské jsou nezměnitelný „*již samy sebou,*“ že tedy za druhé nevyplývá tato nezměnitelnost „*teprva ze souhlasu církve.*“

A to jest také zcela přirozené; neboť Kristus přislíbil papeži římskému k takovýmto úsudkům u víře neomylnost, a neomylnost ta neplyne ze souhlasu církve, jehož by teprv pohledával a očekával, nýbrž z přispění Božského, jež samo činí papeže neomylna.

Z toho samo sebou vyplývá, že vůči takovýmto úsudkům papežským není to úlohou biskupů, úsudků těch dříve skoumati a pak teprv o souhlasu jich s pravdou katolickou se vysloviti. To by musili biskupové jen tenkrát udělati, kdyby o tom ještě nějaká pochybnost byla. Však právě všeliká pochybnost zmizela učením koncilu, že papež při takovýchto úsudcích má takou neomylnost, jakou Bůh své církvi dal, a že neomylnost ta nepochází ze souhlasu biskupů, nýbrž z přispění Božího, pročť i takovéto úsudky již od toho okamžiku jsou nezměnitelný, kdy papež je k věření celé církvi předkládá, ne teprva později, ažby jich snad biskupové prozkoumali a jim přisvědčili.

Toť tedy ten pravý smysl a pravdivý význam článku víry o neomylnosti papežově. Nauka tato není žádná nová, sněm jí nevynalezl, nýbrž pouze předložil a vyjádřil tak, jak jí byl „*v podání víry od počátku křestanské církve obdržéném*“ nalezl, t. j. tak jak jí Kristus v písmě sv. přislíbil a sv. Petru pro osobu jeho a pro všechny nástupce odevzdal, a jak jí církev po všecka století rozuměla a dle ní žila. Uvedeme nyní tato zaslíbení Božského Vykupitele, jak v písmě sv. stojí a nalezneme v nich dozajista učení sněmu o neomylnosti papežově.

Oddělení třetí.

Odkud čerpal sněm nauku o neomylném úřadě učitelském papežově?

Sněm sám odpovídá na otázku tu řka: že „pevně se drže podání od počátku víry křest. přijatého učí neomylnosti papežově, a že neomylnost papežova vyplývá „z přispění Božského jemu v Petru sv. přislíbeného.“

Koncil čerpal tedy učení o neomylnosti papežově z prastarého podání víry, z přislíbení Kristem Petru a všem nástupcům učiněných, tak jak jsou v sv. písmě naznačena a v církvi sv. od vždy vyrozumívána. — Tato Božská přislíbení Petru a jeho nástupcům učiněná jsou pravý a neklamný důkaz neomylnosti papežovy. Uvedeme je nyní jedno za druhým, a nalezneme v nich dozajista učení sněmu ve všech jeho částech.

Předně.

Kristus slíbil i dal prvnímu papeži, sv. Petru, a všem následujícím papežům až do konce světa v nejvyšším úřadě učitelském v církvi přispění Božské k neomylnosti.

Takové přispění Božské bylo nejprvé celé učící církvi t. j. všechněm apoštolům s Petrem spojeným, tedy všechněm biskupům s papežem spojeným, od Krista slíbeno po jeho z mrtvých vstání na hoře v Galileji, kde se apoštolům ukázal a pravil: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Duchasvatého: učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám:

a aj já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa.*)

Když tedy Kristus poroučí apoštolům s Petrem spojeným a tudíž i všem biskupům s papežem spojeným, aby učili všecky národy, a když právě proto i všecky národy zavazuje, aby učení to přijímali, ano když i ty, jenž učení církve nepřijímají, docela za pohany a hříšníky veřejně pokládati káže, a když posléze učící církvi přispění své slibuje pro všecky dny až do skonání světa, pak zajisté jest patrné, že úřad učitelský v církvi jest neomylný v hlásání toho, co Kristus o víře a mravích učil.

Avšak toto přispění slíbil Kristus teprv až před svým nanebevstoupením, jsouť to zcela poslední slova v evangelium sv. Matouše. Než dávno před tím a to opět a opět, vždy s větší jasností slíbil Kristus Petrovi *jedinému* (a jeho nástupcům) bez ostatních apoštolů *zúplna to samé přispění* a před nanebevstoupením mu je také skutečně dal. A důkaz tento o neomylnosti papežové si nyní prohlédneme.

První příslibení.

Z potomních 12 apoštolů byl to sv. Ondřej, jenž první ku Kristu P. přišel. Ondřej přivedl pak ku Kristu bratra svého Šimona. A hle, již při tomto zcela prvním setkání dal Kristus na srozuměnou, že ze Šimona něco zvláštního chce pro Církev svou udělati. Pohledl naň velmi významně a pravil: „Ty jsi Šimon, syn Jonášův; *ty budeš slouti Kéfas*, jenž se vykládá *Petr*“ t. j. skála**). *Z tohoto názvu* shledáváme, že Šimon slouti bude skála, Petr, t. j. že od Krista takový úkol obdrží,

---

*) Mat. 28, 18—20. **) Jan, 1, 42.

jenž při něm bude vyžadovati povahu skály, pevnost, která ničím nemůže býti zviklána. Avšak k čemu by Šimon Petr měl takové pevnosti zapotřebí, to Kristus P. hned prvníkrátě ještě neřekl; snad k tomu, že na ní postaviti chce dům, věž, pevnost, církev; aneb že od nepřítelů pronásledování mohou se na skálu tuto utéci a odtamtud s jistotou a prospěchem se hájiti.

Co toto ještě temné přislíbení vlastně v sobě zahrnuje, teprv později v opětovaných přislíbeních, jež Kristus dal Petrovi, poznenáhla se objasňuje.

Druhé přislíbení.

Když byl Kristus P. již mnoho zázraků učinil, mnoho krajin prošel, učil a apoštoly shromáždil, a všude se o něm rozprávělo, ač lidé nevěděli ještě vlastně, jaký to asi divuhodný prorok, přišel Kristus s apoštoly do krajin Cesaree Filipovy a tu ptal se všech svých apoštolů, kým praví lidé býti Syna člověka? I odpověděli apoštolové, někteří že praví ho býti Janem Křtitelem, jiní Eliášem aneb jedním z proroků. I tázal se Kristus apoštolů, kým oni ho býti praví? — a hle na to neodpověděli ostatní apoštolové, nýbrž jenom Petr řka: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ — A ihned na to praví mu Kristus: „Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův: nebo tělo a krev zjevilo tobě toho, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích. I jáť pravím tobě, že ty jsi Petr (skála), a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského, a což bys koli svázal na zemi, bude svázáno i na nebi, a což bys kcli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.*)

---

*) Mat. 16, 13—19.

Tak tedy dvě otázky předkládá Kristus apoštolům: Kým praví ho býti lidé ostatní? a tu umí ostatní apoštolové uváděti rozmanité řeči lidí; za druhé, jaké pak apoštolové sami o něm chovají přesvědčení, a tu neříkali apoštolové ničeho; Bůh Otec jim toho ještě nezjevil, avšak Petra uvědomil Bůh nadpřirozeným zjevením, *která jest pravá víra o osobě Krista, a Petr skládá také sám a první pravé vyznání víry, a hlásá je i také ostatním apoštolům* řka: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!

Pro toto poznání a zvěstování pravé víry blažhořečí mu Kristus. A jako Petr osobně a sám přede všemi apoštoly Krista za pravého Syna Božského prohlásil, tak i také Kristus prohlašuje Petra osobně a výhradně přede všemi apoštoly za toho, koho z něho míti chce, opakuje název mu již dříve daný: *ty budeš slouiti skála, patrně ho vykládá a rozvinuje. Nejprvé praví tedy Kristus Petrovi: „ty jsi skála, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné jí nepřemohou.“*

Již z těchto slov Kristových mnohému se učíme o budoucím postavení Petra v církvi. Seznáváme:

1. proč ho Kristus již od počátku *nazval skálou*, protože na něm skutečně jako na základě chtěl stavení vzdělati;

2. *jaké to bude stavení*, zdali dům aneb církev aneb pevnost; všecko bude, dům Boží, církev svatá, pevnost pro všechny věřící, kteří ochrany v ní hledati budou;

3. proč tento dům, církev sv. proč musí *býti tak nepohnutelná* jako pevnost silná, protože moci pekelné útokem na ni poženou, aby věřící v ní přebývající v zkázu uvrhli;

4. *jaký bude výsledek tohoto boje*; totiž: že moci pekelné nikdy nezvítězí, že dům ten nikdy

nebude moci býti pohnut, že pevnost ta nebude moci nikdy býti dobyta, že v ní se nalezající nikdy nebudou moci býti zajati neb usmrceni;

5. *odkud ta pevnost a jistota pochází*: odtud že stavba ta právě na skále jest vzdělána, od Krista samého, jenž skále té a stavbě na ní vzdělané pevnost Božskou udílí.

Tohoto boje pekelného proti církvi, boje proti skále základu třeba blíže sobě povšimnouti. Pán naznačuje nám zde církev, již chce jako pevnost na skále nepohnuté, na sv. Petru vzdělati, ukazuje mocného, na ni dorážejícího nepřítele, jehož *branami pekelnými* nazývá t. j. mocnosti říše ďáblovy, zlé duchy a všecky od nich buď soukromě neb společně poňuknuté lidi, jenž proti církvi sv. tajně neb veřejně brojí. Znamenati mocnost nějakou slovem: *brána* (porta) jest obyčej východní u Egyptčanů, Židů a Peršanů a až podnes v Turecku, jež samo sebe nazývá a i od nás tak nazýváno bývá: vysoká porta čili brána t. j. vysoká mocnost.

V čem pak záleží tato *moc ďáblova* proti církvi? — Božský Vykupitel dává sám odpověď, že hlavní moc ďáblova, jeho obzvláštní známka jest *lež*, jížto ty, jenž se mu oddávají, raní a zajímá a pobádá, aby i oni zase jiné lži chytali a zabíjeli, anť totiž Kristus k nepřítelům dfla svého vykupitelského praví: „Vy z otce ďábla jste, a žádosti otce svého chcete činiti. Ten byl vražedníkem od počátku, a nestál v pravdě, neb pravdy v něm není: Když mluví lež, z vlastního mluví, neb jest lhář a otec lži.“*)

Naproti tomu však moc a přední známka církve na Petru vzdělané jest *pravda*, kteráž z *ducha*

---

*) Jan 8; 44.

pravdy v ní jsoucího pochází. — Dábel čelí především k tomu, aby co otec lži, věřících od pravdy víry odvrátil a je takto zavraždil, tak jako již na počátku první lidi zavraždil, jelikož oni lžem jeho více věřili nežli slovu Božímu. A kdyby se to podařilo ďáblu, přivésti někdy *církev* k tomu, že by místo pravdy *něčemu nepravému* u víře učila, pak bylaby skála i s církví branami pekelnými přemožena. Kristus slíbil však, že nikdy nedopustí, by se tak stalo, tedy že *církev* zachová v učení neomylnou.

Příčina, proč církev nebude nikdy peklem přemožena, t. j. proč *církev* neomylně drží se pravdy křesťanské a ji učí, leží ve slovech Kristových, totiž proto: že vzdělána jest na Petrovi, kteréhož Pán svým přispěním činí skálopevným, nezvratným. Nemůž tedy dábel přemoci *církev* t. j. strhnouti v blud nějaký u víře, protože jest vzdělána na pevnostě Petrově, Petr však nemůž býti zvrácen, v ni žádný blud u víře stržen, jelikož pevně stojí na prvotním základě, jehož brány pekelné přemoci nemohou.

Takť spočívá pevnost, neomylnost *církvě* posléze na Kristu samém. V Petrovi jsou všickni jeho řádní nástupcové, všickni papežové až do konce světa tímto přispěním Božským opatřeni, jelikož *církev* až do konce světa trvati musí a protože Kristus poručil apoštolům, a tedy především hlavě její, učiti národy až do konce světa, a protože jim k tomu své přispění Božské slíbil, řka: „brány pekelné nepřemohou jí.“ — Řádní papežové jsou tedy v nejvyšším úřadě učitelském neomylní, a na nepřemožitelnost *církvě* leží právě v neomylnosti, a oni jsou osobně neomylní při podmínkách od *církvě* stanovených, jelikož ono zaslíbení svrchu dotčené dáno jest Petrovi osobně a jemu samému, protože při stavení nevychází pe-

vnota ze stavby do základu, nýbrž ze základu do stavby.

Od věků počínali si papežové jakožto neomylní, a církev dávala se od nich co neomylných spravovati. Kdyby papežové, a tedy i církev přisvědčující, v této základní nauce víry byli pobloudili, pak bylo by ono přislíbení Kristovo přišlo již v nivec, brány pekelné byly by již církev přemohly! A toto zboření církve bylo by právě z onoho slibu pošlo, jímž Kristus chtěl církvi své nezbořitelnost pojistiti! To jsou ale obě věci nesmyslné a nemožné, a proto jest tedy papež ve svém úřadě učitelském v církvi neomylný.

Rovněž tatáž neomylnost vysvítá i z dalších slov Kristových: „Tobě dám klíče království nebeského.“ Klíčem rozumí se moc, kterouž lze odstraniti překážky vstoupení do církve, vstup do ní otevřítí. Takovéto překážky jsou dvě: nedůstatek víry a hřích. K odstranění jich dal Kristus dva klíče, dvojí moc: totiž k odstranění hříchů dal moc: všech léků církve používati (*potestas ordinis*), a k odstranění nedůstatků víry pravé dal moc církev spravovati (*potestas jurisdictionis*), k čemuž hlavně a především právo učiti, úřad učitelský v církvi přináleží.

Pakli tedy učení Petrovo působí, že překážky vstoupení do království Božího se odstraňují, musí býti učení neomylné, sice by spíše překážky tvořilo nežli vzdalovalo. Avšak i slova: „*což bývá kolí rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi*“ poukazují taktéž na neomylnost. Neboť, Kristus Pán, zavázal-li se, že tyto výkony svázání a rozvázání vždycky potvrdí, pak musel také Petrovi pojistiti přispění, kterým by bludně ani nevázal ani nerozvažoval, sice jinak nemohl by Kristus v nebesích potvrditi, nýbrž to, co Petr by bludně rozvázal, musel by

Kristus v nebi svázati, a to co Petr by bludně svázal, musel by Kristus rozvázati.

Tak tedy jest ve slovích Kristových Petrovi a papežům neomylnost mnohonásobně slíbena, třebas ještě ne dána. — Potom připověděl to Pán ještě jednou, při čemž patrněji to objasňuje v

třetím přislíbení.

Po poslední večeři před odchodem na horu Olivetskou pronesl se Pán o věci tak důležité, jež pro blaho církve jeho tak velice mu na srdci ležela, ještě jasněji, anť v přítomnosti všech apoštolů pravil k Petrovi: *Šimone, Šimone, aj satan žďdal o vás, aby vás třibil jako pšenici; ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty (někdy obrátě se) potvrzuj bratři svých.**)

Tak jako v těch dřívějších zaslíbeních: „Ty jsi Petr atd. a brány pekelné nepřemohou jí“, vyslovil Pán nepomijitelnost své církve, pochodící z toho, že jest na skále Petrově vzdělána, tak vyjádřil nyní v tomto třetím slibu *nepomijitelnost víry Petrovy*: pochodící z toho, že Kristus Pán si tuto milost pro Petra ku spáse všech při svém Otci nebeském vyžádal.

Tímto novým výrokem nabyla přislíbení ta mnohem větší jasnosti. Neboť:

1. v dřívějším zaslíbení našli jsme toliko jakousi zmínku o boji ďábla proti Petrovi a všem věřícím a sice ve slově: že brány pekelné *nepřemohou jí*; bojovati tedy přece budou. Nyní ale praví Kristus, že *tento boj ďábla bude obzvláště proti jedné věci směřovati, proti základu všeho ostatního, proti víře.*

2. Že tento boj se povede *netoliko proti víře*

---

*) Luk. 22, 31—32.

Petrově, nýbrž všech apoštolů a s nimi spolu i také všech věřících.

3. Ačkoliv nebezpečí to hrozí stejně všem apoštolům a Kristus mluví přede všemi apoštoly, přece jenom Petra oslovuje, a přislibuje i Petrovi i všem ostatním svou božskou pomoc v tomto nebezpečí, však ale v rozličném způsobu.

4. Má totiž dle moudrosti Krista P. tím býti pomůženo, že on Kristus sám pro ohroženou víru Petra a papežů bezprostředně od Otce svého vyprosil pevnost, nepomijitelnost, aby *někdy on sám stál pevně, a jakožto skála pevnosti a sloup pro všechny ohrožené* u víře potvrzoval svých bratří, apoštolů, biskupů, všech věřících proti oněm útokům dábelským.

5. V dřívějším zaslíbení praví Kristus, že *brány pekelné* budou bojovati proti církvi, nyní praví zřejmě, co tím vyrozumívá, totiž samého ďábla;

6. že ďábel nemíní toliko lehčeji hnouti, jako stavení při mírném zemětřesení hnuto bývá, kdy sice místem se trhne a přece se nezboří, nýbrž že ďábel tak jí chce hnouti a sem tam zmítati jako pšenici na řešetu, ne jako balvany a sloupy základními, nýbrž jako se nese pleva při vichru bouřlivém:

7. že Petr bude pevně státi, to bylo již v dřívějším přislíbení řečeno; však nyní jest zde blíže udáno, v čem on pevně státi bude, totiž *ve víře*;

8. odkud tato pevnost pochází: totiž *z přispění Božského od Krista Petrovi vyprošeného*;

9. *na jaký účel* vyprosil Pán Petrovi přede všemi ostatními taktéž pokoušenými apoštoly tuto obzvláštní pevnost u víře, totiž aby všech ostatních taktéž pokoušených bratří u víře potvrzoval.

10. Posléze *k čí prospěchu* vyprosil Kristus Petrovi, papeži. nezvratnost u víře, totiž ne hlavně

k jeho vlastnímu prospěchu, *nýbrž k prospěchu celé církve*, aby v pravé víře zachována byla, an mu to Kristus za vlastní povinnost úřadu jeho ukládá, že má bratří svých ve víře potvrzovati.

Člověk stvořen od ducha pravdy pro pravdu, toliko v pravdě nalezá poklid a ukojení. Přijde-li v pochybnosti o *pravdě* takové, na které, jak dobře zná, věčná jeho spása neb zkáza visí, tuť upadá v hrozné zmítání, jež Kristus k zmítání pšenice v řesetu tříbené přirovnává. A ztratil-li pravdu skutečně, uchvátí ho vichr domněnek, a hází jím sem tam, brzy vzhůru, brzy dolů. Toto pokušení předpovídá Kristus, a praví, že proto prosil u svého Otce nebeského za pevnost u víře, ne však rovnou měrou pro *všecky* pokoušené, nýbrž napřed pro Petra, pro papeže.

Ale proč pak ne pro všechny? což pak chce těch ostatních opustiti? — Nikoliv, i také o ně postaral se. Slova Kristova mají ten smysl, jakoby byl řekl: proti víře vás všechny bude ďábel pokoušeti, a já chci o vás všechny péči míti, avšak rozličným způsobem, jelikož jinak pečuji o tebe, Petře, a jinak o ty ostatní. Jednu část činnosti vzal jsem *já* na sebe, anť jsem pro tebe za pevnost u víře prosil, druhou částku pak skládám *na tebe*, an ty ostatních musíš potvrzovati. —

Jak ale utvrdí a upevní Petr bratří u víře? snad pouhým vysvětlováním a povzbuzováním, jako učitel, jako přítel? — to by bylo málo. Proto dal Kristus Petrovi církevní moc, aby bratřím víru rozhodně předkládal a přijetí její prikazoval jakožto představený na místě Božím, jemužto oni co náměstku Božímu poslušnost, vnitřní přijetí víry plně dluhují; pak jest bouře a ďábel poražen. Tedy víra, již Petr co nejvyšší hlava církve veřejně učí, jest prostředek spásonosný. Proto musí nejvyšší

hlava církve býti neomylná, sic jinak by víra od ní učená neutišila bouři. Naopak, jelikož má od Krista moc všře jeho učiti a přijetí její prikazovati, a ostatní jsou od Krista zavázáni víru tuto přijímati a uvnitř souhlasíce pevně se jí přidržovati, bylaby víra, pakli papež ve svém vrchním úřadě učitelském v církvi zblouditi může, spíše podvrácena nežli utvrzena. Papež jest tedy neomylný tak, jako že Kristus jest všemohoucí a ďábel nikdy nebude sto, aby *péči všemohoucího o zachování pravé víry* obrátil v nástroj ku zboření víry.

Že ale tímto netoliko Petrovi, alebrž i všem řádným papežům neomylnost přislíbena byla, to shledáváme ze všech okolností.

1. Pokušení ďábelská netrvala pouze za časů apoštolských, nýbrž trvají ustavičně, potřeba utvrzení zůstává tedy až do konce světa.

2. Ano můžem říci, že potřeba utvrzovati u všře teprv po smrti apoštolů v plné míře nastala, musí tedy tím spíše papežům nežli Petrovi dostati se přispění Kristovo k neomylnosti. Neboť každý apoštol obdržel pro svou osobu milost neomylnosti jako Petr, tedy bylby i bez potvrzování Petrova zůstal pevný, kdežto biskupové po apoštolích neměli již více osobní neomylnosti, a tudy tím spíše utvrzení třeba měli.

3. Privil-li Kristus Petrovi: Potvrzuj bratří svých „*obráte se někdy*,“ chtěl říci, že tento úřad Petrův, potvrzovati bratří, neměl ihned započíti. Za jedno nebylo toho ani třeba, jelikož Kristus sám až do na nebe vstoupení svého všechněch potvrzoval, za druhé slíbil Kristus Petrovi tuto potřebnou pevnost u všře teprv pro budoucí časy, ještě však mu jí nedal. Tento úřad Petrův započal pak až při nebe vstoupení Páně, tu kdy Kristus

přestal býti *viditelnou* nejvyšší hlavou církve a Petr na místo jeho vstoupil.

Jak se vyplínla zaslíbení?

Uvažujte tedy troje zaslíbení, která s rostoucím světlem Petrovi připovídají neomylnost, již on i nad všemi apoštoly a to až do konce věků má provozovati, mohli bychom o *vyplnění těchto přípovědí* i tehdáž býti jisti, kdyby to ani v písmě sv. naznačeno nebylo. Neboť co Bůh kdy slíbil, to i také splní, jako že jest pravdivý a věrný.

Avšak i splnění tohoto třikráte opěťovaného slibu jest naznačeno, a sice právě v oné době, kdy pouhá přípověď již nestačila, *nýbrž co slíbeno, také i ve skutečnost přijíti muselo, v okamžiku totiž, kdy Petr se stal viditelnou, nejvyšší hlavou církve, již až dosud byl Kristus sám, brzy před na nebe vstoupením Páně.*

Tu opět obdařil Kristus apoštoly zázračným lovem ryb, zajisté aby je ještě jednou na někdejší svůj slib upomenul, že z nich udělá rybáře lidí. Pak ale představuje Kristus lidi, kteréž by apoštolové z moře záhuby měli vysvoboditi, v obraze stáda, a Petra jediného, jakožto nejvyššího pastýře nade všemi věřícími a nade všemi apoštoly.

Nejprvé tázal se Pán třikráte Petra, zdali jej miluje a zdali jej více než ostatní apoštolové miluje, a Petr vydává třikráte slavné svědectví o své lásce ku Kristu, Kristus za to vzkládá naň ihned nejvyšší péči pastýřskou o všechny apoštoly a všechny ostatní věřící slovy: „*Pasiž beránky mé, pasиж ovce mé.*“

Uvažme některé okolnosti o těchto slovech Kristových.

1. Tentokrát máme již tedy splnění toho, co

dříve vždy jen jako něco příštího slibováno bylo. Prvé pravil Kristus: ty sloužíš *budeš* Kefas, já *vzdělám* církev svou, ty *někdy* obrátě se potvrzuj bratří svých.

Všecko v budoucnosti! nyní ale všecko v přítomnosti. „Pasiž! pasiž!“ Neboť nyní stal se Kristus svým na nebe vstoupením apoštolům i věřícím neviditelným, a on chtěl, aby církev jakožto viditelná společnost měla také *viditelnou* nejvyšší hlavu, k čemuž i Petra ode tří roků byl vychovával.

2. Jako při dřívějších slibech, tak i nyní při tomto zaslíbení byli zase všickni apoštolé přítomni. Kristus mluví však k jedinému Petrovi a naznačuje jej co nejurčitěji: Šimone, synu Janův (Jonášův)!

3. Odevzdává jemu beránky i ovce t. j. *celé* stádo nevyjímaje nikoho, kdo k stádu Kristovu patří, a tedy i ostatní apoštolé, biskupy, kněze, všechny věřící, kteréž v dřívějším zaslíbení svou církví byl nazval.

4. Prikazuje Kristus Petrovi, aby celé stádo pastvou pravého učení krmil, poroučí spolu tím celému stádu, aby jej poslouchalo. Musí-li tedy podle rozkazu Kristova Petr učiti, a veškerá církev podle příkazu Božského to přijímati, musel také tím samým i Kristus péči na se vzíti, aby jim Petr a papež nikdy jedovatých kořínků bludného učení pode jménem pravého učení nepodával. Kristus učinil tedy Petra a papeže neomylným, sic jinak *musela* by pak celá církev, rozkazem Krista samého k poslušenství zavázaná, ve bludu zaniknouti, aniž by stávalo jakéhos ještě prostředku k záchránění. Tak jako nemůže tedy pravda svrchovaná věrně své zavéstí v blud, tak jest i papež ve svém nejvyšším úřadě učitelském v církví neomylným.

Souhrn celku.

Zjevení jest vychování; toto vychování řídil Kristus obzvláště u apoštolů s velikou moudrostí; nezavedl tedy z čista jasna plnomoc církevního primatu, nýbrž poznenáhla teprv připravoval na ni jak apoštoly tak i Petra.

Zvoleného k tomu Šimona, syna Jonášova nazývá *nejprvé* skalou, naznačuje tedy jakési povolání, jež skálopevnost vyžaduje, avšak blíže ještě neudává povolání toho. — *Později* opětuje jmenování Šimona skalou, a tentokrát také dokládá, proč ho dělá skalou, protože chce na ní vzdělati dům, pevnost, církev svou, kterážto netoliko pevnost obyčejného domu, v pokoji stojícího, míti musí, ale i nepohnutelnost tvrze k útokům a boji připravené. Neboť útokem požene jako nepřítel dopuštěním Božím velemocný ďábel s celou svou říší a to po **všecky věky až do konce světa.**

Ku konci úřadu svého učitelského, bezprostředně před počtím svého utrpení naznačuje blíže i povahu toho boje, i způsob, jakým chce církvi pevnost dáti: ďábel že pokouší Petra i všechny ostatní klesati u víře, víra jeho že však bude pojištěna modlitbou Krista k Otci nebeskému, a víru ostatních že má Petr pojišťovati, pokoušených bratří utvrzovati — někdy, ne ještě teď, kdy mu to praví.

Posléze přestává Kristus býti *viditelnou* nejvyšší hlavou církve: tu musel Petr úřad nastoupiti, k němuž již po leta byl zvláště uspůsobován; musí tedy ale také i přislíbení přestati býti pouhým slibem, nýbrž musí přejíti v skutek, a tu praví jemu Pán: Zde jest celé moje stádo, pas beránky mé a ovce mé a pojisti je všechny proti nápadům vlka.

Všecko ale vztahuje se k víře. Jedno přislíbení vztahuje se na *původ víry*, k tomu osvítil

rozum nadpřirozeným světlem — („Otec můj zjevil tobě toho“) ubezpečil proti bezděčnému bludu; druhé týká se *pevného držení a zachování víry*, a k tomu udělil vůli nadpřirozenou sílu, pojistil proti dobrovolnému odpadnutí: „já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, potvrzuj bratří svých.“ — A splnění slibů posléze vztahuje se na *dokonání víry* skrze lásku. „Šimone, synu Jonášův, miluješ-li mne?“ —

Tuť zasil Kristus seménko učení svého, než však úplně vyvinouti se mělo dle úmyslu jeho až v budoucnosti, mělo kráčet stejným krokem s vyvíjením se církve a veškeré věrouky, jelikož primat papežův skutečným rozvíjením se nesmírnou plnomoc svou víc a více jevil, jak to prozřetelnost Božská během dějů církevních a potřebami církve naznačovala. Takť mohl to Pán zaříditi, jelikož dílem ve své vševědoucnosti a moci drží v rukou svých celý běh dějů, dílem pak, že při své církvi, při svém náměstkovi zůstává po všechny dny až do skonání světa a jim znáti dává, co a jak by měli činiti, aby úřad svůj jakožto viditelná nejvyšší hlava církve zpravovali.

Pohledneš-li nyní zpět na těch 6 částek, v něž jsme nauku víry o neomylnosti papežově rozložili, (str. 17 a 18.) a vezmeš-li jednu po druhé a porovnáš se všemi těmito právě vysvětlenými slovy Ježíše Krista v písmě sv. obsaženými, najdeš, že všechny ony částky skutečně od samého Krista Ježíše učeny byly. Jest zbytečno dokazovati to při *všech* jednotlivých částkách, jelikož beztoho popíráno to ani nebylo. Jenom při jedné z těch částí a sice při páté musíme to obzvláště ukázati, proto že právě proti ní největší odpor se zdvihl.

Pravíť ona částka, že *takovéto definice papeže*

římského jsou již samy sebou a ne teprvé po souhlasu církve nezměnitelný, — neomylný.

Obšírnější vysvětlení toho nalezneš na str. 36. Dvojjí věc se tu chce říci: 1. že úsudky u víře papežovy jsou neomylný a tedy nezměnitelný. — 2. že to jsou ne snad teprv až by je biskupové prozkoumali a jim svůj souhlas vyjevili, nýbrž hned té chvíle, kdy papež veškeré církvi je věřiti slavně přikázal. Pozoruj nyní, jak patrně a jasně to Kristus v písmě sv. propověděl. Kdyby Pán to tak byl zařídil, žeby úsudek papežův teprv po souhlasu biskupů byl neomylný, pak by byl musel Kristus všecky své sliby opácným způsobem učiniti, než jak je v skutku učinil. On by byl musel říci: já jsem prosil za *bratry tvé*, aby nezhylnula víra *jejich*, — kdežto přece Kristus praví: já jsem prosil za *tebe*, aby nezhylnula *víra tvá*. A Kristus byl by musel říci apoštolům: potvrzujte *vy* Petra — kdežto přece praví k Petrovi: *ty* potvrzuj bratří svých. — Podle slov Kristových jest tedy víra Petrova nezvratná a víra biskupů *může* býti kolísavá, a Kristus byl by musel poroučeti, aby nezvratná víra Petrova, nepotřebující ni žádný podpory lidské, byla utvrzována věrou biskupův, kterážto přec sama může býti kolísavá a podpory velice potřebná.

Dále pravil Kristus, že vzdělá církev na skále, na Petrovi, tak že skála ta musí církev na sobě nésti. Kdyby ale papež teprvé po souhlasu biskupů se stal neomylným, bylby musel říci Kristus: *ty jsi Petr, skála a skálu tu postavím na církev svou*, tak že církev skálu tu nésti musí. Věru, kdyby Kristus *takovýto* poměr mezi papežem a biskupy do své církve byl chtěl uvésti, nebylby do-
zajista papeže přirovnával se skalným základem stavení, nýbrž s jeho střechou, protože ta jest

nešena od stavení, kdežto přece skála nese stavení na sobě, tak že celá jeho pevnost z ní přichází. Konečně nehyby mohl říci Kristus k Petrovi: Pasiž beránky mé, pasiž ovečky mé! nýbrž naopak byl by musel *poroučeti beránkům a ovečkám, aby ony pastýře své pásly*. Avšak pak by musely také děti vychovávatí svého otce, žáci vyučovati svého učitele a vojáci veleti svému vůdci. Pán ale všechno to zařídil naopak, tak jest a zůstane, a úsudky papežovy u víře jsou neomylny a proto i nezměnitelný od té chvíle, kdy je papež všem křesťanům věřiti představuje, ne teprva, ažby je biskupové zkoušeli a své přivolení dali. To jest podání víry „od počátku církve křesťanské přijaté“ z něhož koncil nauku o neomylnosti papežově byl čerpal.

Toto podání víry žilo však po všecka století ustavičně, jak i hned uvažovati budeme.

Za druhé.

Z písma sv. čerpaný důkaz pro neomylnost papežovu ztvrzují nám i také spisy sv. otců a celý život církve, a sice od té chvíle, kdy Petr po na nebe vstoupení Kristově úřad nejvyšší viditedlné hlavy církve v skutku nastoupil, až do naší doby. Kdybychom tedy chtěli všechno uvéstí, co sem ze spisů sv. otců a ze života církevního přináleží, tu musili bychom věru mnoho svazků sestaviti. Proto jen dost málo a to v největší stručnosti uvedeme již z první doby křesťanské, aby se vidělo, že již také apoštolové a ti přední učitelové církve a žáci jejich slovům Kristovým takto vyrozumívali a dle toho i v životě se spravovali za povinnost. měli.

I, *Ze spisů svatých otců především vysvítá, že svrchu uvedené výroky Krista Pána odpradávná*

v tom smyslu vyrozumívduy byly, jak jich koncil byl užil.

1. Slyšme nejprvé některé o textu: *ty jsi Petr skála, a na té skále vzdělám církev svou* a. t. d. O tomto pronáší se *svatý Jan Zlatoústý*: „Církev měla v návalu tak mnohých a mocných bouří zůstati nepohnuta a hlava její a pastýř, jak koliv by okršlek zemský odporoval, přece pevností démantovou vynikati. I také Bůh Otec pravil k Jeremiášovi: Dal jsem tě za sloup železný a zeď měděnou. A přece představil Otec Jeremiáše toliko jednomu národu, Kristus však Petra celému světu.“ —

Chrysostomus praví tedy, že Kristus dal sv. Petru nepohnutelnost u víře tak dlouho, pokud vlny dorážejí a to proto, že ho za nejvyšší hlavu církve ustanovil; ne tedy pouze Petrovi po čas jeho živobytí nýbrž i všem jeho nástupcům, pokud vlny dorážejí, pokud nebezpečí víře hrozí.

Sv. Jarolím píše papeži Damasovi: „Nechtěje žádného jiného vůdce sledovati mimo Krista, trvám ve společnosti s Tvou Svatostí, t. j. se stolicí Petrovou. Na té skále vímť já, vzdělána jest církev.“ *Sv. otec* církevní praví tedy: „Všeliké neomylné vedení v církvi pochází od Krista, proto Jeho samého chci následovati. Avšak Kristus jest viditelný a činný ve sv. Petru, ježž učinil skalou, aby na ní vzdělal církev svou,

Proto chci a musím následovati Petra sv., chci-li následovati Krista. Petr ale jest ode dne úmrtí svého viditelným a činným ve svých nástupcích, a tudy nyní v tobě papeži Damasi. Proto trvám-li ve tvém společenství, pak jsem s Petrem i Kristem jedno ohledně „vyznání víry,“ o něž se ve slovích těchto sv. Jarolíma jedná. —

Sv. Augustin pravil k Donatistům, že se mají

ohledně bludu svého papeži podrobiti, neboť: „on jest skála, jížto brány pekelné přemoci nemohou.“

Na sněmu Efezském a Chalcedonském pronesli *vyslancové papežští* v souhlase otců podobného cos jako něco světu známého, řkouce: „Nikdo není o tom v pochybnosti, nikoliv, všem věkům známo jest to, že sv. Petr, sloup víry, od Pána našeho obdržel klíče víry, a že do této doby a ustavičně ve svých nástupcích žije a soud vykonává.“ —

Sv. *Leo* uvádí Krista takto mluvícího: „Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám církev svou, . . . vysokost církve mé až k nebesům sahající vznášeti se bude na pevnosti víry této.“ A opět nazývá sv. Petra „skalou víry katolické. Řád pravdy jest trvalý. Pevnost, jížto Petr ze skály Kristovy obdržel, když i také on se stal skalou, rozlévá se i na dědice jeho.“

Sv. *Gelasius* praví: „Petr poskytuje stoliči své, že podle zaslíbení Kristova nebude nikdy od bran pekelných přemožena.“ —

A u sv. *Maxima* stojí psáno: „Všecky církve všudy držely církev římskou za pevnost a základ, jelikož tato dle přislíbení Kristova nebude nikdy od bran pekelných přemožena, alebrž spíše klíče pravé víry a pravého vyznání chová.“

Pomím bezčetnou řadu výroků otcův, kteréž jako právě uvedené, dosvědčují, že církev katolická slovům Kristovým: Ty jsi Petr — vždycky právě tak vyrozumívala, jak je nyní koncil vysvětlil, totiž, že Kristus sám jest ten pravý základ neomylnosti ve věcech víry, že však Kristus neomylnost tuto provádí skrze Petra až do skonání světa, totiž skrze římského papeže, právě jsoucího.

2. Uvažme ještě, jak vyrozumívají otcové církevní druhému textu: *já jsem prosil za tebe, Simone, aby nezhylnula víra tvá,*“ atd.

K tomu dokládá papež *Pelagius II.* „Víte, že řekl Pán v evangelium: Šimone, Šimone, aj satan atd. Pomněte, bratří nejdražší, že pravda lháti nemůže a víra Petrova v evangelium nemůže býti zvrácena neb změněna. Neboť ačkoliv ďábel žádá, aby *všecky* učeníky tříbil, dokládá přece Pán, že prosil za Petra *jediného*, a že skrze něho chce ostatních potvrzovati.“

A sv. *Anselm* z Lukky praví: „Ježto Kristus prosil za víru Petrovu, aby nezhylnula, tedy zajisté víra toho jednoho římského patriarchy nikdy nezhyne, aby mohl bratří svých potvrzovati.“

Sv. *Bernhard* dí ale takto: „Mám to za příslušné, aby škody u víře byly od tamtud léčeny, kde víra nemůže žádného úrazu utrpěti. Toť jest právě přednost stolice papežovy. Neboť komu jinému bylo kdy řečeno: já jsem prosil za tebe, Petře, aby víra tvá nezhylnula!“

A sv. *Tomáš* Akvinský: „Kdežto v jiných dílech světa buď není *žádné* víry, aneb jest mnohými bludy zpotvořena, jest církev Petrova ve víře své živá a bludů prostá. A to nesmí býti nápadné, neboť praví Pán k Petrovi: „Já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá.“ — To sloužíž na důkaz, že otcové sv. oněm slibům Kristovým právě tak vyrozumívali jako koncil sám, totiž: že nepřítel zlý chce víru pravou v církvi sv. zbořiti, že tedy proto i všech věřících ano i představených církve pokouší, že ale Kristus pro Petra a všechny papeže o nezvratnou pevnost víry prosil, tak aby všickni ostatní byli od papeže ve víře své potvrzováni; posléze, že tedy následkem toho nemůže nikdy papež učiti církev žádnému bludu u víře, že tedy jsou bezpečni u víře všickni ti, jenž se učení papežova věrně přidržují.

Dobře bude, uvážíme-li ještě blíže, proč Kri-

stus jenom Petrovi, jenom římskému papeži přispění Božské k neomylné pevnosti u víře vyprosil, kdežto přec satan nejen Petra samého, ale všechny apoštoly u víře chce pokoušeti? — Proč pak asi Kristus i také těm ostatním toho nevyprosil? — Odpověď: 1. Kristus prosil sice jenom pro Petra o pevnost víry, avšak proto neopustil nijakž ostatních v pokušení. On prosil za Petra a dává mu přispěním Božským nezvratnou sílu víry, *jelikož on, Petr, papež, nemá žádného vyššího na zemi, jímž by ve víře mohl býti potvrzen.* Proto pomáhá mu Bůh způsobem nadpřirozeným. Neopustil ale těch ostatních v pokušení u víře; nýbrž pomáhá jim způsobem *přirozeným*, anť je na Petra, na papeže odkazuje a svým přispěním Božským o to se stará, aby nikdy nezbloudili, přidrželi se papeže, protože papeže on sám v učení pravé víry zachovává.

Ten jest ale netoliko v tomto ale i ve všech pádech způsob, jakým Bůh blaho naše působí. V takových věcech, jež mohou od člověka přirozeně býti dosaženy, nechce žádný zázrak činiti, ani způsobem mimořádným přispěti. Co ale z jedné strany k spáse naší jest potřebné, z druhé strany však přirozenou cestou nemůže býti dosaženo, to působí on způsobem nadpřirozeným, avšak ne více nežli jest třeba, aby co se přírodě nedostává, doplnil. K jasnějšímu srozumění buďtež zde příklady z písma sv. uvedeny.

Když se Božský Vykupitel v Betlémě zrodil, chtěl *třem mudrcům v dalekém východě* Spasitele oznámiti, aby se oni i krajané jejich obrátili. Však mimo Marii a Josefa nevěděl nikdo o narození Božského Spasitele, a ti nemohli 100 mil cestovati skrze země pohanské ke třem králům, aby jim to oznámili. Proto zvěstoval jim Bůh sám Spasitele zázračnou hvězdou, způsobem nadpřirozeným,

a hvězda ta přivedla je až k Jerusalemu, tam ale zmizela, ač ještě Spasitele nenalezli. Proč? Protože dostačilo jim, že přišli do *Jerusaléma*, protože tam našli kněze, kteříž jsouce tázáni dobře jim uměli říci: V Betlémě musí se Spasitel naroditi. A oni kráčeli za tímto poukázáním kněží a Spasitele našli . . . Hle tedy, kde přirozené prostředky nestačí k spasení, dává Bůh nadpřirozené; a kde *řádné* prostředky nepostačují, dává Bůh mimořádné, však ne více nežli jest třeba, aby se *řádné* prostředky dosáhly a užíváním jich spasení získalo.

Totéž shledáváme i při *obrácení sv. Pavla*, když ještě byl krutým pronásledovatelem křesťanů. Kristus se mu zjeví, porazí ho na zem a praví: Já jsem Ježíš, jemuž ty se protivíš, a Pavel dí: Pane, co chceš, abych učinil? A tu mohl Kristus v zázraku tom pokračovati, a úplnou mu odpověď dáti. Ale ne, on toho neučinil, protože toho nebylo více třeba; nýbrž pravil toliko: vstaň, a jdi do města, ptej se tam kněze Ananiáše a ten tobě poví, co činiti máš.

Totéž vidíme i při pohanském *setníkovi Korneliov*i. Pro upřímnou žádost jeho, pravé náboženství seznati a ho ostříhati, chtěl mu Bůh známost tuto dáti a raději zázrak učiniti, než by ho v pohanstvu byl nechal. Proto posílá k němu zázračným způsobem anděla, avšak ten nesměl ho v pravé víře vyučovati, nýbrž jenom říci, kde se sv. Petr zdržuje; toho ať povolá a ten, tak skončil anděl, ten poví tobě, co bys měl činiti.

To jest tedy ta moudrost Božská, že každého člověka posílá k řádnému jeho církevnímu představenému, a ten má jemu pravdu víry sv. říci; v tom nepůsobí Bůh žádného zázraku, protože není žádného třeba. Věřící obrací se na duchovní

pastýře, tito na biskupa, biskup na papeže a všickni dozvídají se o náležité pravdě věroučné skrze tyto své představené církevní. Aneb mohou se také ihned obrátiti na biskupa, aneb zrovna na papeže. Avšak řekněte jenom, na kterého vyššího představeného v církvi měl by se papež obrátiti? Kdo pak by jemu měl dáti neomylně pravou odpověď, když má biskupům a ostatním věřícím odpovídati? — Není žádného jemu od Boha daného představeného vyššího, jehož by se mohl otazovati. Proto jest zde třeba, aby Bůh nadpřirozeným prostředkem pomáhal, když žádného přirozeného neustanovil. A tento nadpřirozený, Božský prostředek, což jest to leč právě ono přispění Božské, jímž papež v učení víry právě jest neomylným, jímž nemůže chybiti, nemůže zblouditi, nemůže biskupy a věřící v blud zavést. A to jest ta prozřetelnost Božská, z jedné strany *nutná*, z druhé strany však také *zúplna postačitelná*.

Ovšem pravda jest, kdyby byl Kristus chtěl, on mohl více ještě než jest třeba učiniti, on mohl netoliko papeže ale i všechny biskupy udělati neomylné, tak že by nepotřebovali se v ničem dotazovati papeže. Však toho on nechtěl, protože toho není třeba. Proto povídá *všechněm*: Satan žádal o vás, aby vás tříbil jako pšenici, a já prosil jsem ne za vás všechny, nýbrž jenom za Petra, jenom za papeže, aby víra jeho nikdy nezhylnula. Proto ale nemíním já vás opustiti, vás druhých biskupů a kněží a věřících, alebrž i vás chci já uchovati ode všeho poblouzení u víře, avšak cestou řádnou, tak aby jste se svých duchovních správců, biskupů, papeže dotazovali a takto u víře potvrzeni byli.

A hle právě v této věci vězí *veliký, hlavní blud protestantů*. — Oni neupírají nijakž neomylnosti, nýbrž upírají, že by pouze papež a církev

učící jí požívali a praví, že prý i každý jiný křesťan má neomylnost. — Věru, to jest přes příliš na Bohu žádáno; toho Bůh nikdy neslibil a také nikdy nedal.

Nechtějíce míti jednoho neomylného papeže, praví se býti všickni neomylnými, aby mohli jeden zázrak přispění Božského papeži upřítí, hlásají milion zázraků, jimiž má býti každý jednotlivec neomylným. Avšak což jest to všecko platno, něco tvrditi, čeho Bůh neslibil a nedal? — Právě ony tisícové rozmanité a sobě odporující výklady slova Božího u protestantů dosvědčují každodenně, že nejsou neomylní, ba že není ani jeden z nich neomylný, protože toho jediného neomylného papeže odstrkují. Nikoliv podle choutek lidských, alebrž dle Božské moudrosti své činí Bůh zázraky.

Nasytil on jednou 5000, jindy 7000 lidí zázračně, ale jen tenkrát, kdy přirozenou cestou zádného chleba opatřiti si nemohli. Kdyby nápotom tito lidé byli šli domů, nechali pole svá nevzdělaná, a očekávali od Boha zázračné nasycení, byli by všickni hladem zabynuli, jelikož nečiní Bůh zázraků tam, kde chce choutka lidská, nýbrž kde chce moudrost jeho Božská. A proto tedy duchovním hladem hynou bludaři z nedostatku pravého učení víry, a tento nedostatek mají odtud, že očekávají zázrak, jenž nikdy nebyl slíben, zázrak, jímž každý jednotlivec z nich má se státi neomylným, a protože se neobrací na papeže, jemuž Pán přispění Božské k neomylnosti byl slíbil a dává k potvrzení víry všem těm, jenž se ho přidržují. —

II. *Patřme ještě rychlým pohledem na dějiny církevní, na život církve.* Spůsob jednání papežův a způsob, jak se při tom celá církev chovala, patrně ukazuje, že neomylnost papežova po všecka století byla obecným přesvědčením církve. Mohu

však o tom jen něco málo z první doby uvést, neboť ta jest pro náležité srozumění slovům Kristovým ta nejdůležitější.

1. *Sněm apoštolův* v Jerusalémě. V Antiochii vypukla hádka mezi křesťany z pohanstva obrácenými, a mezi křesťany ze židovstva obrácenými o tom, zdali pohané, jenž chtějí býti křesťany, musí se dříve státi židy a se dáti obřezati, aby pak mohli býti křesťany, a zdali kdo i co křesťan jest pořád ještě zavázán, obřady starozákonní zachovávat. Právě tehdáž nalezal se sv. Pavel v Antiochii, který taktéž přispěním Božským byl neomylný jako ostatní apoštolé, jimž Bůh pro jejich osobu dal neomylnost, aby tím rychleji církev Boží mohla šířiti. Pavel věděl tedy zjevením Božím a přispěním Božským tak dobře jako Petr, jak by se ona hádka o tom předmětu víry rozhodla. A přece pohnul jej Duch sv., že nerozsoudil tu věc sám, ale jakoby na příklad pro budoucí časy podnikl dalekou cestu z Antiochie do Jerusaléma, kdež byl Petr, aby se pře ta ve shromáždění apoštolů řízením sv. Petra rozhodla. A pak přinesl, na čem se shromáždění toto Petrem řízené bylo usneslo, do Antiochie.

2. Později, když již sv. Petr byl skončil, ostatní apoštolé ale ještě žili, vypukl v *církví korintské* rozbroj. Několik ctižádostivých představených odtrhlo se od jednoty a vytlačili řádné představené církevní. Tito řádní představení obrátili se na papeže do Říma, aby tu věc rozhodl a církevní řád v Korintě obnovil, což on také listy až podnes zachovanými učinil. Případ ten jest velepamátný. Neboť v Římě nežil již sv. Petr, alebrž již třetí jeho nástupce, sv. Kliment; za to však bylo v Asii více apoštolů na živě, a mezi nimi i také sám miláček Páně, sv. Jan. Proč pak tedy ne-

obrátili se Korintští spíše na *apoštoly* nežli na papeže do Říma? — Mimo to zdržovali se apoštolé v městech řeckých v Asii, měli tedy tutéž řeč jako Korintští; proč pak tedy místo apoštolů obrátili se na papeže do Říma, kde jiný jazyk panoval? — Dále jest i cesta do Říma třikráte delší nežli do Efesu k sv. Janu apoštolu; proč pak tedy nezvolili si raději kratší a bezpečnější cestu, kterouž mohli také mimo to mnohem rychlejšího rozsudku se nadíti nežli u vzdáleného papeže? A papež sv. Kliment, proč pak *on* otázku tu rozsoudil, a proč neodkázal představených Korintských spíše na apoštoly, zvláště pak na Jana, aby tam práva svého vyhledávali? Vše to z té jednoduché, dobře známé příčiny, že ne ostatní apoštolé, nýbrž Petr a po jeho smrti ne snad jiný ještě žijící apoštol, nýbrž pouze nástupce sv. Petra, papež, měl správu církve Boží.

3. Ode dnů papeže Klimenta až k prvnímu obecnému sněmu Nicejskému uplynulo skoro půl třetího století. A v tuto dlouhou dobu padá ono brozné, ohromné kacírství gnosticizmu, jež neobjevilo se jako jiná kacírství pouze v jedné podobě, alebrž rozcházelo se v jiná nescíslná kacírství.

A hle, ačkoliv nemohl se žádný obecný koncil odbývati, jest přece šťastně toto ohromné klubko kacírstev přemoženo, jedině právem učitelským papežovým, kterým jest on v hádkách víry neomylným učitelem a soudcem. Kdyby toho bývalo třeba, čekati na sněm obecný, byloby se muselo skoro 250 let čekati; a kdyby se byl musel papež teprv veškerých rozptýlených biskupů otazovati, bylo by se čekalo skoro také tak dlouho. Byla to právě doba krvavého 300 roků trvajícího pronásledování. To vše ale věděl již napřed Kristus a proto vložil neomylné právo učitelské ne na

množství, alebrž na papeže, aby se vždy a všude pravá křesťanská nauka zachovávat mohla, aniž by se teprv dlouhá leta čekati muselo.

4. A způsob tento, jakým papež své učitelské právo vykonával, aniž by teprv biskupové shromáždění neb rozptýlení svůj souhlas dáti museli, byl netoliko od celé církve, od všechněch biskupů bez odporu přijmán, netoliko rád viděn, alebrž papež sám byl častokráte od nejsvatějších a o blaho církve nejpečlivějších biskupů na hrozící nebezpečí víry upozorněn a žádán, aby ihned úsudkem svým pravou nauku víry na jisto postavil.

Ba za papeže sv. Hormisda podepsalo 2500 *východních biskupů* osvědčení, v němž se vyslovili, že jest každý z církve vyloučen, kdo není ve všech věcech s stolicí apoštolskou spojen. Vše proto, že řád Kristem stanovený a skrze apoštoly v církvi Boží zavedený znaly, dle něhož papež má úřad i přispění Božské, u věcech víry úsudky pronášeti.

5. Zahrňme však pro krátkost *obsah dějů všech věků křesťanských* v několika slovích: *předně* u veškerých pochybnostech a bludech u věcech víry obracela se církev po všecka století ze všech krajů země na papeže; *za druhé* úsudky papežské o té věci byly vždycky za svrchované a rozhodující pokládány; *za třetí*, žádný úsudek sněmu ani sněmu *obecného* neplatil za zjevný a neomylný dokud ho papež nepotvrdil. A kdyby i na sněmu bývalo 1000 sv. učených biskupů, kteří úsudek ten pronesli, pokud ho papež nepotvrdil, neměl žádné všeobecné platnosti. Co tedy nemůže 1000 biskupů, to může papež samojediný, ne snad proto, že by býval vždycky ten nejsvětější a nejučenější, nýbrž proto, že pouze jemu samému, ne pak ostatním bylo slíbeno přispění Božské, kterým od každého bludu v nejvyšším úřadě učitelském uchován bývá; *za*

čtvrté, nikdy neměl sušem, byl-li od papeže zavržen, žádné platnosti, a kdyby i od mnoha set biskupů byl býval slaven; *za páté*, všickni praví křesťané měli to vždycky za svou povinnost, v nauce víry a mravů úsudku papežova se věrně přidržovati, protivnou pak nauku co bludnou zavrhovati.

Proč se tak dělo po všecky časy? — Proto, že všickni věřící vědí, že Kristus sv. Petra a nástupce jeho na stolci římském svým Božským přispěním od každého bludu u víře chrání, čehož nikomu jinému neslíbil, anť všech ostatních odkazuje na papeže, aby od něho v pravé víře utvrzeni byli.

6. Posléze chci ještě učení *dvou sněmů obecných* o neomylnosti papežově uvést, byť i tohoto článku víry nebyly tak jasně vyřkly jako to učinil sněm nynější.

a) Na druhém sněmu Lyonském 1274, všeobecném sněmu 14, podáno jest vyznání víry, jehožto část jedna zní takto: „církev sv. římská má *nejvyšší a plný primát a vládu* nad celou církví katolickou. V pravdě a pokoře uznává, že tuto *přednost v plnomoci* obdržela od samého Pána v osobě sv. Petra, knížete a nejvyšší hlavy apoštolů, jehožto nástupce jest papež římský. Jako jest papež nade všecky ostatní zavázán hájiti pravdu víry, musí i také všecky o *víře* vznikající *otázky rozsudkem jeho býti zodpovídaný*. Na něho můž se každý odvolati, kdo se cítí ve věcech církevních obtížena; jemu jsou všecky církve podřízeny, biskupové jejich proukazují mu poslušenství a úctu.“

Patrně, že vše to jen tehdaž platí, jsou-li slavné úsudky papežovy u víře přispěním Božským již samy sebou neomylny, ne ale teprvé po souhlasu církve. Neboť musí-li ho všickni biskupové

poslouchati a všechny hádky u víře od něho býti svrchovaně rozhodnuty; má-li k účeli tomu schvalně plnost moci a nejvyšší a plný primát, aby brány pekelné nemohly přemoci církev Boží, a bratří u víře pokoušení mohli od papeže býti utvrzováni a veškeré stádo Kristovo při čisté pastvě pravdy katolické uchováno bylo: musí Kristus pro své slovo Božské a toto zřízení papeži vždy tak přispívati, aby nemohl nikdy ve slavném úsudku u víře něčemu bludnému učiti, sic by jinak stádo Kristovo na jedovatou pastvu bludů vedeno bylo, bratří u víře pokoušení byli by svedeni, ne pak utvrzeni, církev byla by od bran pekelných přemožena, a to vše stalo by se způsobem *nevyléčitelným*, jelikož by se to dělo nejvyšší Kristem stanovenou mocností církevní, papežem, od něhož nelze obrátiti se na někoho vyššího o pomoc.

Druhý sněm Lyonský s dostatečnou jasností učí tedy, že papež jest neomylný.

b) *Sněm Florentinský 1439*, sněm obecný, vyslovil to ještě určitěji. Dotýčná část dekretu od biskupů řeckých i latinských podepsaného zní takto: „Definujeme, že sv. stolice apoštolská a papež římský mají primát nad celým světem, že papež římský jest nástupcem knížete apoštolského Petra, pravým náměstkem Kristovým, vrchní hlavou celé církve, otcem a učitelem veškerého křesťanstva; a že mu v osobě sv. Petra plnomoc jest odevzdána, celou církev pásti, spravovati a vésti, jak to i v aktách obecných sněmů i sv. kanonech obsaženo jest.“

Učí tedy tyto dva obecné sněmy, že papež obdržel od Krista nejvyšší a plné právo učitelské, kterým může pronášeti úsudky u víře, jichž musí všickni křesťané, i také všichni biskupové poslouchati. K tomu však musí nevyhnutelně býti papež

neomylným, sice by nemohl cosi takového dělati, a Kristus by pak přispíval k úsudkům bludným, nepravým, a přece by všech biskupů a křesťanů zavazoval, poslušně se jim podrobovati.

Učí tedy tyto dva obecné sněmy neomylnosti papežově.

Konečně poslední, nynější obecný sněm tuto nauku víry o neomylném úřadě učitelském papežově definoval, t. j. stanovil ji v pravém jejím významu, v pravém jejím rozsahu a výměru svrchovaně a nezměnitelně slovy, jež jsme na str. 17. byli uvedli a pak obšírně vyložili.

Oddělení čtvrté.

Co říká rozum nauce o neomylnosti papežově?

Jedná-li se o *dluh*, může rozum s určitostí říci, že zapraven býti musí. Jedná-li se však o dobrovolný *dar*, nemůže rozum dokazovati, že by dán býti *musel*.

Příspění Božské, kterým papež ve svém nejvyšším úřadě učitelském neomylným se stává, jest takovýto dar Boží ku blahu a prospěchu celé církve. Kdyby i tedy rozum nenašel proto žádných důvodů, nic by na tom nesešlo, jelikož příčiny, ze kterých Bůh neomylnost dává, leží v oné volné lásce Boží, z nížto i celé dílo vykoupení plynulo.

Nicméně rozum patrně vidí, že všecko leží na tom, slíbil-li Bůh papežovi takového příspěvu Božské čili nic? — Však již dříve seznali jsme

ze sv. písma i z ústního podání, že Bůh takovéto přispění skutečně slíbil i dal; proto jest papež neomylný. Ovšem, kdyby se mělo učit, že papež jest neomylný *sám ze sebe*, mohl by snadno dokázati rozum, že žádný člověk *sám ze sebe* nemůže míti vlastnosti této. Ješto však neomylnost papežova vyplývá z přispění, jež Bůh ve své lásce a všemohoucnosti dává, srovnává se zcela nauka tato s rozumem. Jak málo rozum Pánu a Bohu svému upře lásku a všemohoucnost, tak málo upře papeži v úřadě učitelském neomylnost Bohem danou.

Proč by se také měl rozum urážeti na učení o neomylnosti papežově, uvažuje-li ostatní základní pravdy zjevené? Když Bůh padlého člověčenstva nezavrhl jako padlých andělů, alebrž ho vykoupil, když Kristus svým utrpením a svou smrtí vykoupení to dokonal, jak by rozum dosoudil, že by na Hospodina k pojištění a dokonalému zúrodnění vykupitelského díla bylo mnoho, beze vsí práce poskytovat přispění Božské k neomylnosti, když pro totéž dílo vykupitelské nebál se dlouhého, pracného, bolestného utrpení, ba ani smrti samé?

Vždyť musí rozum neomylnost i ve společnostech světských přijímati a předpokládati, kde vlastně a v skutku ani *není*. Vysvětlíme si to.

Soudil jsi se již někdy s někým? — Nechť si pak výrok soudcův byl tobě příznivý nebo nepříznivý, jakmile jednou nejvyšší instance ho pronesla, aneb jakmile po výroku třebas nejnižší instance jistý počet dní bez odvolání se uběhl, pokládá se výrok ten ode všech za neomylný a nezměnitelný. A třebas strana prohrávající naříká a předstírá, že se soudce zmýlil a že výrok musí býti změněn, nic platno; výrok zůstane nezměnitelný a pokládá se za neomylný, a kdo se mu

nechce podrobiti, bývá k tomu mocí a exekucí donucen.

Ale, tažme se nyní, což pak jest každý právně platný výrok soudcův v *skutku* neomylný? — Nikoliv, ve skutečnosti t. j. co do obsahu svého, není neomylný. Může se zajisté přihoditi, že strana nějaká vlastně má dobré právo, nemůže však všech k tomu potřebných důkazů sehnati, načež pak soudce druhé straně právo přiřkne, ač jí vlastně nepatří. Ačkoliv tedy výrokům soudcovým *skutečně* neomylnosti se nedostává, přece se jim po celém světě předpokládána, domyšlená neomylnost přičítá, a se stranami tak se jedná, jako kdyby výrok ten byl skutečně neomylný. Jest tedy neomylnost věc tak potřebná, že by bez ní nejen církev musela zahynouti, ale i stát a každá společnost lidská by se stala nemožnou; tak jest potřebná, že společnost lidská nucena bývá i tam neomylnost předpokládati, kde jí v skutečnosti ani není.

Že tomu tak, netřeba se diviti, jest toho právě ve státě *nevyhnutelně potřeba* výroky právně platné za neomylné považovati, ač v pravdě neomylné nejsou. Jen takto může obstáti ve společnosti lidské řád, mír a blaho. Jakmile by se však takovými výrokům soudcovským neomylnost třebaš jenom domyšlená upírala a dle toho se i jednalo, strhl by se za krátko ten nejstrašnější nepořádek, všecka bezpečnost by zmizela a válka nekonečná všech proti všem brzy by nevyhnutelně se vznítla. Tím více jest se diviti, že ti, jenž společností lidským neomylnost takovouto přikládají, ač jim v skutečnosti nepřináleží, nicméně církvi a papeži ji chtějí popírati, kdež přece jedině pravá a skutečná neomylnost se nalezá. Ovšem, na svůj nerozum, na svou vášeň mohou se upírači odvolávati, nikdy však na rozum, ten žádá pro církev skutečnou

neomylnost tak dobře, jako pro stát neomylnost domýšlenou.

Neboť jako ve státu hádky právní, tak mohou v církvi hádky u víře povstati, a ty musí taktéž svrchovaně býti rozhodnuty, sic by povstalo v církvi nekonečné, hnusné sektářství, tak jako by v státě bez právně platných a nezměnitelných výroků povstala válka všech proti všem. A nejvyšší instance musí býti neomylna v církvi jako v státě. Jenom že jest v církvi neomylnost skutečná, v státě ale pouze domýšlená, a také pouze zevnějším jeho úkolům a účelům stačí. V církvi však jedná se o věci víry, buď o pravdu anebo o blud, o otázky svědomí, o cesty ku spáse aneb ku zkáze pro celou věčnost.

Nechť tedy papež anebo sněm obecný svrchovaný úřad učitelský v církvi koná, musí v něm býti neomylní, a pouze domýšlená neomylnost by nestačovala, jest třeba *skutečné*. Proto také ji Kristus slíbil i dal.

Musí-li tedy rozum bez odporu uznati, že nejvyšší instance církevní u věcech víry jest neomylností skutečnou opatřena, mohl by se ještě tázati, kdo pak v nejvyšší instanci církevní u věcech víry rozhoduje, a tedy podmětem neomylnosti jest? — Kdo jest v církvi neomylným?

Z řádu Kristem daného jakož i nauky víry a dějin církevních vyplývá odpověď:

Předně: neomylným jest všeobecný sněm, t. j. papež a biskupové, jenž se k nejvyššímu úřadu učitelskému shromáždili. Ale sněmy všeobecné konají se velmi zřídka, ubíhají mezi nimi celá století. Kdyby byl papež jen tenkrát neomylný, když jsou s ním biskupové na sněmu obecném shromáždění, pak bylby Kristus založil společnost, kteráž skoro ustavičně byla by bez nejvyšší neo-

mylné instance v učení, bez skutečné, plnomocné hlavy, anaž přece tato neomylná instance nejvyšší bez přetržení, po všecy časy trvati musí. Neboť, ješto jest církev podle svého úkolu a své povahy mezi všemi národy a po všech zemích, ve všech řečích a ve všech stupněch vzdělanosti rozšířena, vznikají ustavičně otázky, jejichžto rozřešení vyžaduje hlavy nejvyšší, jsoucí v nepřetržené činnosti. Z toho vyplývá nutnost, že:

Za druhé: neomylným jest také papež při oněch mezech a podmínkách, jež jsme dle učení sněmu svrchu uvažovali.

A neomylnosti té nemá papež ze souhlasu biskupů s úsudky svými u víře, nýbrž má ji z přispění Božského. Pročež jsou tyto papežské úsudky u víře od té chvíle neomylny, kdy je papež v církvi k věření předkládá, a ne teprvé po souhlasu biskupů v církvi rozptýlených.

Po takovéto odpovědi z učení církve nechť přihlídne rozum, může-li v tom obtížnost nějakou míti. Vratmež se jen zpět k podobnému poměru v státě.

Jedná-li se o právní výroky nejvyššího úřadu soudního ve státě, bude to míti každý rozumný za nesmysl, řekne li se, že jsou teprv tenkrát svrchované, právomocné, tedy jaksi neomylné, až jim *podřízené* úřady soudní přisvědčí. Kdyby se strany až tenkrát chtěly podrobiti výroku nejvyššího soudu dvorního, když by ho všecy podřízené úřady soudní proskoumaly a svůj souhlas na jevo daly, byl by zmatek z toho vznikající tak veliký, že by za 'krátka válka [všech proti všem na místo spořádaných poměrů státních nastoupiti musela.

Vizme nyní, zdaž by i v církvi takovýto nezhojitelný zmatek nepovstal, kdyžby slavný úsu-

dek papežův u víře teprv tenkrát za neomylný byl považován, ažby byl ode všech v církvi rozptýlených biskupů poznovu ohledán a souhlasem jich opatřen?

Jak by to pak stálo s prostými věřícími a s knězi?

Patrně jest, že by pak nikdo nesměl přijmouti úsudek papežský za jistý a bezpečný, až by o souhlasu biskupským přesvědčen byl, sic jinak byl by v nebezpečí přisvědčovati bludu a ne zjevení Božímu. Ale kdy pak nastává *doba* a kteréž jest to *znamení*, že všickni souhlasí? To muselo by býti zcela jasné a určité a všechněm lehce srozumitelné, poněvadž se to *všech* i nejnevzdělanějších bezprostředně a sice spasení věčného týká. Takového znamení neumějí však udati, kdož souhlas biskupů za nutný chtějí míti, museli by tedy všickni knězi i věřící ostatní pořáde v pochybnostech vězeti, kdežto přece Bůh *ne pochybnosti*, nýbrž *víru bezpochybnou* žádá. — Podle učení církve však leží čas i známka zároveň ve výkonu, že papež, co nejvyšší hlava církve, slavný úsudek veškeré církvi k věření předložil. Výkon ten dá se určitě až na dena hodinu udati.

Ještě větší obtíž nalezá rozum při biskupech samých, kdyby souhlas jejich byl potřebný, aby se úsudek papežský za neomylný poznal. Ale i zde mizí všeliká obtíž zůstaneme-li prostě při učení církve, že úsudek papežův u víře jest již sám sebou a ne teprv po souhlasu biskupů neomylným.

Kdyby totiž souhlas biskupů byl nutný, nesměl by biskup s úsudkem papežovým i hned souhlasiti, poněvadž by nevěděl ještě, jestli úsudek ten pravý čili není, a byl by v nebezpečí souhlasiti s bludem a i celou svou diecési v blud ten strhnouti. Neb i on jako knězi a ostatní věřící

neměl by žádného jiného znamení, že úsudek papežův jest neomylný, leč teprv čekáný souhlas biskupů. Musel by tedy se svým souhlasem čekati. Ale právě tak musel by i také každý jiný biskup na světě pro stejné nebezpečení se svým souhlasem čekati. A tak přišli bychom k nesmyslnému závěrku, že by všickni biskupové se svým souhlasem čekati museli až by všickni biskupové byli souhlasili. Nemohla by tedy po století žádná hádka u víře býti rozhodnuta, náboženství by se v tisícere sekty rozpadlo, z nichž by ani jedna nevěděla, jestli to, čemu věří, pravda jest čili nic. Kdyby však biskupové *nechtěli čekati* s vyslovením svého souhlasu neb odporu, a jedni by řekli: ano, druzí: nikoliv, což by se prasnadno mohlo státi, jelikož se na mnoze o otázky ještě *nedefinované* jedná, kdo by pak byl rozsudím mezi nimi? menšina jím býti nemůže, většina také ne; vždýť obě samy jsou strany, které rozsudího hledají, a žádné z nich nebyla Kristem slíbená neomylnost. Tu bude museti papež rozhodnouti. To jest ovšem pravda, tím zmizí každá obtíž docela, ale to jest právě nauka církve, protože má papež k tomu od Boha dané právo, že má Kristem slíbenou neomylnost již před daným souhlasem biskupův.

Ale ještě více. Mají-li biskupové rozptýlení právo se slavným úsudkem papežovým u víře souhlasiti neb nesouhlasiti, skrývá se v tom ještě větší nebezpečí: že totiž jisté skupeniny biskupův se výroku papeže a biskupův s ním souhlasících nepodvolí, že církve národní založí, že tedy církev sv. v schismatické odštěpky roztrhají. Opravdu, to *nemůže* býti řád, jaký dal *Kristus* své církvi, an pro ni v posledních hodinách na Otci svém nic toužebněji nežádal a apoštolům nepřikazoval, jako právě jednotu.

Ano ještě větší nebezpečí byloby církvi nevyhnutelné, kdyby slavné úsudky papežské nejen přispěním Božským, ale teprv souhlasem biskupů stávaly se neomylnými. Představme si nebezpečí to blíže.

Dle opěťovaného a výslovného příkazu Kristova jest to vlastní a nejhlavnější povinností úřadu papežova, u věcech víry a mravů svrchovaný úřad učitelský pro veškerou církev konati. Neboť Pán přikázal co nejurčitěji: Pas beránky mé, pas ovečky mé, potvrzuj bratří svých! Dejme tomu, že by papež nebyl ve smyslu, jak ho sněm udává, neomylný, nýbrž omylný a bludu podrobený. Pak by se mohlo státi, že by konaje svrchovaný svůj úřad učitelský v církvi, skutečně jednou bludu ve víře a mravích se dopustil, že by bludu nikoliv pravdě učil, a že by pro svou vážnost co nejvyšší hlava církve, jakož i pro svou svrchovanou moc svazovati a rozvazovati, veškerou církev k přijetí bludu zavazoval. Co pak by církev v tomto případě dělala?

Buď by papeže poslechla, jak jest to vůbec její povinností, aneb by neposlechla. — Kdyby poslechla, bylaby celá církev, papež, biskupové a všickni ostatní věřící v bludu. Pak byla by slova Kristova zmařena, brány pekelné obdržely by vítězství nad Bohem Všemohoucím, který církvi přispívá, a přemohly by církev, *celá církev by upadla v kacířství.*

Kdyby však papeže neposlechla, *upadla by celá církev v schisma, rozkol*, jenž právě v tom leží, že se nejvyšší moc církevní neuznává, ačkoliv ji papež provozuje, jak to při každém úsudku *ex cathedra* skutečně dělá.

Není-li tedy papež neomylný, nýbrž je-li ve svém nejvyšším úřadě učitelském bludu podroben, pak jest slovo Kristovo zmařeno; brány pekelné

mohou církev přemoci buď kacířstvím neb rozko-
lem, jelikož není žádné prostřední cesty mezi při-
jetím a nepřijetím úsudku papežova u víře.

Domnívali se ovšem někteří spisovatelé, že
našli takovouto cestu střední pravice, že bisku-
pové a ostatní věřící jsou zavázáni toliko k do-
časné, prozatímní víře v úsudky papežské. Ale
takováto domněnka jest nejen zavržena od církve,
ale odsouzena i zdravým rozumem. Neboť slovo
„věřiti“ značí katolíkovi souhlas pevný, stálý, o-
pravdový, a jakmile by církev souhlasila s bludem
od papeže ex cathedra učeným, padla by již v ka-
cířství, a jakmile by papeže neposlechla a opravdu
nesouhlasila, padla by již v rozkol církevní. Tak
by brány pekelné církev přemohly. Bylo by však
rouhání se Bohu a nesmysl, něco takového při-
jmouti. Jest to rouhání se Bohu, protože se tím
slovo Kristovo, pravda věčná má za lež, tedy
Božství Kristovo samo muselo by býti zavrženo!
A chceme-li se vyhnouti tomuto rouhání se Bohu,
bude nesmysl, domnívati se, žeby celá církev ně-
kdy v kacířství neb rozkol upadnouti mohla. Mu-
seli bychom připustiti, že slovo pravdy věčné zá-
roveň jest pravda i lež, že Bůh jest všemohoucí
a přece ďáblem přemožen. Jelikož ale vše to jest
rouhačné, nesmyslné a nepravdivé, jest i domněnka
nepravá, že papež jest ve svém svrchovaném úřadě
učitelském omylný a bludu podrobený; proto musí
to býti pravda; že jest neomylný. Pak zmizí po-
jednou všechny těžkosti. Slova Kristova jsou v celé
pravdě vyplněna, církev proti kacířství a rozkolu
právě skrze neomylného papeže dokonale zjištěna
a požadavkům rozumovým dosti učiněno.

Ještě jedna vysvětlující poznámka.

Uslyševše nauku víry a důkazy o ní z úst Ježíše Krista a sv. otců, (jimžto i sám rozum lidský odpírati nemůže), chceme ještě vysvětliti formuli, jížto koncil nauku svou o neomylnosti papežově uzavírá. Zní pak: „*Kdyby však někdo, čehož Bůh uchovej, měl se opovážiti tomuto našemu úsudku u víře odporovati, budiž v klatbě.*“ Jest to obyčejná formule, kterou obecné sněmy uzavírají nauky své u víře.

1. Nastává otázka: co jest to, býti v klatbě? — co jest klatba, jížto zavírají sněmy úsudky své u víře? — Klatba tato jest církevní pokuta, kterou se ti, jenž článek víry sněmem prohlášený nevěří, ze společnosti církve vyobcují, protože pro svou nevěru přestávají býti pravověrnými křesťany. Již podle práva přirozeného stojí při každé společnosti, vyloučiti členy, jenž se zpěčují potřebné podmínky člena plniti. Patří tedy právo vylučovati i církvi katolické. Ona má však k tomu i *právo Božské*, jelikož jí je Kristus výslovně dal. Jest to ovšem nejtěžší trest duchovní, je-li kdo vyloučen z církve, protože však církev sv. netrestá, aby zničila, nýbrž léčila, protože jest ustavičně matkou milující, pečlivou, i o ty děti, jež jsou jí neposlušny a velký zármutek jí působí, máť církev i při tomto trestání úmysl láskyplný, mateřský, totiž upozorniti tímto trestem - vinníka na jeho cesty nebezpečné a pohnouti ho k spasitelnému obrácení, zrovna, jako lidská matka trestá tělesné děti své, ne aby jim bolest způsobila a na nich se vymstila, nýbrž je napravila a zabránila, by svou převráceností v úplnou zkázu nepadly.

2. Měl by se snad někdo diviti, že církev ze společnosti své vylučuje toho, kdo úsudek její

u víře nevěří? — Tomu snadno by se dalo ukázati, že nemá pražádné příčiny, diviti se. Jen ať si vzpomene na dvě otázky a odpovědi z katechismu, a uvidí, že již co dítko školní to věděl a častokráte veřejně vyslovil. První otázka zní: „co jest křesťansko-katolicky věřiti?“ Odpověď: „*všecko za pravdu míti*, co Bůh zjevil a církev sv. katolická věřiti velí.“ Kdo tedy nemá *všecko* za pravdu, co církev katolická jakožto zjevení Boží k věření podává, *ten nevěří katolicky*; a kdo katolicky nevěří, není katolickým křesťanem, a kdo není katolickým křesťanem, nebude se diviti, že jest z církve katolické vyloučen. —

2. Druhá pak otázka zní: „kdo jsou katoličtí křesťané?“ Odpověď: „to jsou ti, jenž pod jednou nejvyšší hlavou jsou sjednoceni, *jedno učení vyznávají* a jedněch svátostí užívají.“ Kdo však článek víry na sněmu definovaný nevěří, *ten nemá stejné učení jako všickni praví křesťané katoličtí*, nepatří do církve katolické. Kdo tedy nevěří, vylučuje se již sám, aniž by ho církev vyloučiti musela.

3. Což kdyby posléze byl katolík nějaký, jenž by myslel, že není z církve vyloučen, když tento článek víry sněmu toliko *nevěří*, nýbrž že teprv tenkrát by byl vyloučen, kdyby tuto svou nevěru vnitřní dával také na jevo a článku víry *odporoval*, protože sněm praví: „kdyby někdo měl se opovážiti *odporovati*.“

Již udané dvě odpovědi z katechismu musely by dosvědčiti, že domněnka ta jest úplně nepravá, že *pravá vnitřní víra* nevyhnutelně jest potřebna, chce-li kdo patřiti k církvi katolické. A opravdu, jakžby mohlo vůbec stávati pravdy nějaké Bohem zjevené, která by se *nemusela věřiti*, kteréž by měl kdo právo uvnitř rozumem i vůlí odporovati,

jen kdyžby zevnitř neodporoval jazykem?! Nebyloby to zrovna tolik, jako kdyžby někdo pravil k Bohu: Podle svého vnitřního přesvědčení nemám tebe za nejvyšší pravdomluvného a svatého; přece však zdržeti se chci, vysloviti to jazykem? — Nyní pak jest neomylnost papežova pravda víry Bohem zjevená, jak slovo Kristovo a učení sněmu dosvědčuje; není tedy dosti, jenom zjevně neodporovati, nýbrž třeba je pravdu 'tuto tak jako každou jinou s vnitřní věrou přijmouti. Pakliby kdo uzavíral z výrazu sněmem užitého: „odporovati,“ že se k této pravdě žádné vnitřní víry nežadá, nýbrž že se jenom zevnitřní odpor zapovídá, muselo by se nutně připustiti, že to i také o všech jiných úsudcích u víře dřívějších sněmů platí, jejichžto závěreční formule taktéž nepovídá: kdo to *nevěří*, budiž v klatbě, nýbrž: kdo *praví*, že atd. Tak by pak nutně *celá víra křesťanská* musela jednou ranou padnouti. Ujišťuje-li Duch sv. již o ostříhání zákona mravného: „Kdoby pak koli celý zákon zachovával, ale přestoupil by v jediném (příkázání), učiněn jest všemi vinen“*), musí to zajisté tím více o člancích víry platiti: Kdo sice všecky ostatní články víry i také uvnitř a opravdu věří, ale pouze jednomu článku vnitřní, pravé víry nepřikládá a se spokojuje tím, že zevnitř neodpírá, vinen se dává *všemi* články víry; víra jeho není již více pravá víra katolická.

---

*) Jakub 2, 10.

Závěrek.

Viděli jsme, že žádný sněm, ani papež nemůže *nového* článku víry nalézt, nýbrž že musí pouze poklady zjevení od Boha dané ostříhati, proti zkrácení pojišťovati a jasně jich vysvětlovati; poznali jsme, že papež ve svém nejvyšším úřadě učitelském nemůže blouditi, nýbrž obzvláštním přispěním Božským že jest neomylným; slyšeli jsme, který jest pravý smysl, rozsah, výměr a která jest podmínka neomylnosti; shledali jsme, že koncil našel nauku pravou o tom všem v jasných slovech Ježíše Krista, a ve spisech sv. otců, ba že církev po všecky věky úsudky papežovy u víře za neomylné pokládala a dle nich žila; vysvětlilo se nám posléze, že i rozum lidský nemá ani toho nejmenšího proti nauce této k namítání, spíše shledává, že se s ostatními články víry úplně shoduje.

A nyní necht čtenáři katoličtí, poučení, pohlednou ještě, tu na jasnou nauku o neomylnosti učitelského úřadu papežova, tu zas na to příšerné zpotvoření, hanobení, tupení, lhání, očerňování a pobuřování, jež od nepřátel církve slovem i písmem po celý rok k vůli této nauce proti papeži, proti sněmu a proti veškeré církvi katolické pronášeno bylo; — pak budou již také věděti, co si mají v budoucnosti mysliti, kdyby se jim zase nauky, spůsoby a jednání církve hledělo v podezření a nenávist uváděti. Jako že Božský Vyku-

pitel sám ne právem, ale jenom lží a nespravedlností mohl býti obžalován a odsouzen, nemůže i *učení* Božského Vykupitele v církvi katolické leč lží a nespravedlností býti napadeno. Blahoslaveni všickni, kteří se učení katolického drží, a je následují.

Konec.

